

EUROOPA KESKPANK
PANGANDUSJÄRELEVALVE

Pangandusjärelevalve juhend

Väljaanne on asendatud
järelevalvekäsiraamatuga.
Järelevalvekäsiraamatu uusim versioon
on kättesaadav [EKP](#)
[pangandusjärelevalve veebilehel](#).

EUROPEAN CENTRAL BANK
BANKING SUPERVISION

© Euroopa Keskpank, 2014

Postiaadress 60640 Frankfurt am Main, Saksamaa
Telefon +49 69 1344 0
Veebileht www.ecb.europa.eu

Kõik õigused on kaitstud. Taasesitus õppe- ja mitteäriülistel eesmärkidel on lubatud, kui viidatakse algallikale

ISBN 978-92-899-1416-1
DOI 10.2866/17936
ELi katalooginumber QB-02-14-914-ET-N

Sisukord

Eessõna	4
1 Sissejuhatus	5
2 Järelevalve põhimõtted	7
3 Ühtse järelevalvemehhanismi toimimine	10
3.1 Ülesannete jaotus EKP ja liikmesriikide pädevate asutuste vahel	10
3.2 Otsustamine ühtse järelevalvemehhanismi raames	14
3.3 Ühtse järelevalvemehhanismi toimimise struktuur	15
3.4 Järelevalvetsükkel	19
4 Järelevalve ühtse järelevalvemehhanismi raames	27
4.1 Tegevusload, olulise osaluse omandamine, tegevuslubade kehtetuks tunnistamine	27
4.2 Oluliste krediidasutuste järelevalve	30
4.3 Vähem oluliste krediidasutuste järelevalve	39
4.4 Üldine kvaliteedi ja kavandamise kontrollimine	42
5 Lühendid	43

Eessõna

Käesolev juhend on ühtse järelevalvemehhanismi rakendamisel otsustava tähtsusega. Ühtne järelevalvemehhanism on uus finantsjärelevalvesüsteem, mis hõlmab alates 2014. aasta novembrist Euroopa Keskpanga (EKP) ja euroala riikide pädevaid asutusi¹. Juhendis selgitatakse ühtse järelevalvemehhanismi toimimist ja esitatakse selle järelevalvetavade suunised.

Ühtne järelevalvemehhanism, mis ametlikult alustas tegevust 2014. aasta novembris, on tähtis samm ulatuslikuma Euroopa tasandi ühtlustamise suunas. Sellega edendatakse ühtsetel eeskirjadel põhinevat lähenemisviisi krediitiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalvele, et parandada euroala pangandussüsteemi usaldusväarsust. Finantskriisis saadud kogemuste tulemusel loodud ühtse järelevalvemehhanismi aluseks on ühiselt kokku lepitud põhimõtted ja standardid. Järelevalvet teeb EKP koos osalevate liikmesriikide² järelevalveasutustega. Ühtse järelevalvemehhanismiga ei töötata olemasolevaid lahendusi uuesti välja, vaid selle eesmärk on lähtuda juba välja kujunenud parimatest järelevalvetavadest. Mehhanism teeb koostööd Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA), Euroopa Parlamendi, eurorühma, Euroopa Komisjoni ja Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukoguga (ESRN) nende volituste piires, samuti kõigi sidusrühmade ning muude rahvusvaheliste asutuste ja standardeid kehtestavate organisatsioonidega.

Ühtne järelevalvemehhanism koosneb EKPst ja osalevate liikmesriikide pädevatest asutustest, ühendades nende kõigi eeliseid, kogemusi ja eriteadmisi. Ülesannete jaotus EKP ja liikmesriigi pädevate asutuste vahel on sätestatud ühtse järelevalvemehhanismi määruses³: EKP vastutab ühtse järelevalvemehhanismi tõhusa ja järjepideva toimimise eest ning teeb järelevalvet süsteemi toimimise üle. Tõhusa järelevalve tagamiseks liigitatakse krediitiasutused olulisteks ja vähem olulisteks krediitiasutusteks – oluliste pankade üle teostab järelevalvet EKP ja vähem oluliste pankade üle liikmesriikide pädevad asutused. Käesolevas juhendis selgitatakse kriteeriume, mille põhjal hinnatakse, kas krediitiasutus kuulub oluliste või vähem oluliste krediitiasutuste kategooriasse.

Käesolev juhend on välja antud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja EKP

¹ Mõne riigi keskpank, mida ei ole määratud liikmesriigi pädevaks asutusteks, kuid millele on riigisisese õiguse alusel antud teatud järelevalveülesanded ja -volitused, jätkab nende volituste täitmist ühtse järelevalvemehhanismi raames. Kui asjakohane, käsitatakse käesolevas juhendis liikmesriikide pädevate asutustena ka riigi keskpanku seoses nendele riigisisese õiguse alusel antud ülesannetega.

² Osalevad liikmesriigid on euroala riigid ja Euroopa Liidu need liikmesriigid, kelle vääring ei ole euro, kuid kes on otsustanud ühtses järelevalvemehhanismis osaleda oma liikmesriikide pädevate asutuste tiheda koostöö kaudu EKP-ga.

³ Nõukogu 15. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 1024/2013, millega antakse Euroopa Keskpangale eriuülesanded seoses krediitiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga (ELT L 287, 29.10.2013, lk 63).

institutsioonidevahelise kokkuleppega⁴.

Käesolevas juhendis kirjeldatud menetlusi võib olla vaja kohandada vastavalt konkreetse juhtumi asjaoludele või prioriteetidele. Juhend on praktiline vahend, mida ajakohastatakse korrapäraselt, et kajastada tegevuse käigus saadud uusi kogemusi.

Käesolev juhend ei ole siiski õiguslikult siduv dokument ega asenda asjakohastes kohaldatavates Euroopa Liidu õigusaktides sätestatud õiguslikke nõudeid. Kui kõnealused eeskirjad ja juhend erinevad, on ülimuslikud eeskirjad.

1 Sissejuhatus

- 1 Ühtne järelevalvemehhanism hõlmab EKPd ja osalevate liikmesriikide pädevaid asutusi. Mehhanismi ülesanne on teostada kõigi osalevate liikmesriikide krediitiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet. Mehhanismiga tagatakse, et Euroopa Liidu krediitiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalvepoliitikat rakendatakse sidusalt ja tõhusalt ning järelevalve krediitiasutuste üle oleks kvaliteetne. Mehhanismi kolm põhieesmärki on järgmised:
 - tagada Euroopa pangandussüsteemi turvalisus ja toimekindlus;
 - suurendada finantsintegratsiooni ja -stabiilsust;
 - tagada järjepidev järelevalve.
- 2 Ühtse järelevalvemehhanismi määruse alusel täidab EKP, kellel on makromajanduspoliitika ja finantsstabiilsuse analüüsi laialdased eriteadmised, koos liikmesriikide pädevate asutustega selgelt määratletud järelevalveülesandeid, et kaitsta Euroopa finantssüsteemi stabiilsust. Mehhanismi usaldatavusnõuete järelevalvega seotud ülesannete täitmise tegevuskorra õiguslik alus on sätestatud ühtse järelevalvemehhanismi määruuses ja selle raammääruuses⁵.
- 3 EKP peab oma tegevuses täielikult ja hoolikalt silmas ühtse turu ühtsust ja tervikkust, lähtudes krediitiasutuste võrdsest kohtlemisest, et vältida õigusnormide erinevuste ärakasutamist. Seda arvestades peaks vähenema ka

⁴ Euroopa Parlamendi ja Euroopa Keskpanga institutsioonidevaheline kokkulepe demokraatliku vastutuse ja järelevalve teostamise praktilise korra kohta seoses EKP-le ühtse järelevalvemehhanismi raames antud ülesannete täitmisega (ELT L 320, 30.11.2013, lk 1).

⁵ Määrus EKP/2014/17, 16. aprill 2014, millega kehtestatakse raamistik Euroopa Keskpanga ja riiklike pädevate asutuste ning riiklike määratud asutustega tehtavaks koostööks ühtse järelevalvemehhanismi raames (ELT L 141, 14.5.2014, lk 1).

piiriüleste krediidasutuste järelevalve koormus. EKP arvestab krediidasutuste eri liike, ärimudeleid ja suurust ning pangandussektori mitmekesisusest tulenevaid süsteemseid hüvesid.

- 4 Ühtse järelevalvemehhanismi määruuses määratletud usaldatavusnõuete järelevalve ülesandeid täites kohaldab EKP kõiki asjakohaseid Euroopa Liidu õigusakte ja vajaduse korral liikmesriikide õigusakte, millega Euroopa Liidu õigusaktid on üle võetud liikmesriikide õigusesse. Kui asjakohane õigusakt annab liikmesriikidele valikuvõimalused, kohaldab ka EKP selliseid valikuvõimalusi võimaldavaid liikmesriigi õigusakte. EKP suhtes kohaldatakse EBA väljatöötatud ja Euroopa Komisjoni vastu võetud tehnilisi standardeid ning EBA Euroopa järelevalvekäsiraamatut. Valdkondades, mida ei ole kõnealuses eeskirjade kogumis käsitletud, või kui igapäevases järelevalvetegevuses tekib vajadus täiendada ühtlustamise järele, annab EKP välja oma standardid ja meetodid, arvestades seejuures liikmesriikide valikuvõimalusi ja kaalutusõigust Euroopa Liidu õigusaktide alusel.
- 5 Käesolevas juhendis sätestatakse järgmised põhimõtted:
- ühtse järelevalvemehhanismi järelevalvepõhimõtted;
 - ühtse järelevalvemehhanismi toimimine, sealhulgas:
 - ülesannete jaotus EKP ja osalevate liikmesriikide pädevate asutuste vahel;
 - ühtse järelevalvemehhanismi raames toimuv otsustamismenetlus;
 - ühtse järelevalvemehhanismi toimimise struktuur;
 - ühtse järelevalvemehhanismi järelevalvetsükkel;
 - ühtse järelevalvemehhanismi raames toimuva järelevalve kord, sealhulgas:
 - tegevusload, olulise osaluse omandamine, tegevuslubade kehtetuks tunnistamine;
 - järelevalve oluliste krediidasutuste üle;
 - järelevalve vähem oluliste krediidasutuste üle;
 - üldine kvaliteedi ja kavandamise kontrollimine.

2 Järelevalve põhimõtted

- 6 Ühtse järelevalvemehhanismi tegevuse eesmärgiks on pidevalt järgida järelevalve parimaid standardeid ja tagada selle järjepidevus. Mehhanismi toimimise võrdlusaluseks on rahvusvahelised normid ja parim tava. Baseli komitee läbi vaadatud tõhusa pangandusjärelevalve üldpõhimõtted ja EBA eeskirjad moodustavad pangandussektori reguleerimise, järelevalve, juhtimise ja riskijuhtimise usaldusväärse aluse.
- 7 Ühtse järelevalvemehhanismi lähenemisviisi aluseks on järgmised põhimõtted, millest lähtub mis tahes tegevus EKP ehk tsentraliseeritud tasandil ja riikide tasandil ning mis on süsteemi tõhusaks toimimiseks üliolulised. Nendele põhimõtetele tugineb ühtse järelevalvemehhanismi tegevus ning EKP ja liikmesriikide pädevad asutused juhivad neist oma ülesannete täitmisel.

1. põhimõte – parima tava kasutamine

Ühtse järelevalvemehhanismi üks eesmärke on saada eesmärkide, vahendite ja volituste seisukohast parima tava raamistikuks. Mehhanismi arenev järelevalvemudel tugineb tiptasemel järelevalvetavadele ja -menetlustele kogu Euroopas ning sellesse on koondatud liikmesriikide järelevalveasutuste kogemused, et tagada pangandussektori turvalisus ja toimekindlus. Metoodikat vaadatakse pidevalt läbi nii rahvusvaheliselt tunnustatud võrdlusaluste kui ka praktilise tegevuskogemuse sisekontrolli põhjal, et leida nende täiustamise võimalusi.

2. põhimõte – terviklikkus ja detsentraliseerimine

Kõik ühtses järelevalvemehhanismis osalejad teevad kvaliteetsete järelevalvetulemuste saavutamiseks koostööd. Ühtse järelevalvemehhanismi järelevalveülesannete täitmisel tuginetakse liikmesriikide pädevate asutuste eriteadmistele ja vahenditele, kasutades samal ajal ka tsentraliseeritud protsesse ja menetlusi, mille kaudu tagatakse järjepidevad järelevalvetulemused. Olulised on nii põhjalik kvalitatiivne teave ja krediidasutuste koondteadmised kui ka usaldusväärsed kvantitatiivsed andmed. Detsentraliseeritud menetlused ning EKP ja liikmesriikide pädevate asutuste pidev teabevahetus, mille raames säilitatakse järelevalvesüsteemi ühtsus ja välditakse dubleerimist, võimaldab ühtsel järelevalvemehhanismil kasutada liikmesriikide järelevalveasutuste tihedamaid sidemeid järelevalve all olevate

krediidiasutustega ning tagada samas järelevalve nõutav järjepidevus ja ühetaolisus osalevates liikmesriikides.

3. põhimõte – ühtse järelevalvemehhanismi homogeensus

Järelevalve järjepidevuse tagamiseks kohaldatakse järelevalvepõhimõtteid ja -menetlusi krediidiasutuste suhtes kõikides osalevates liikmesriikides sobivalt ühtlustatud viisil, et vältida nende moonutatud kohtlemist ja killustatust. See põhimõte toetab ühtset järelevalvemehhanismi kui ühist järelevalve tegemise süsteemi. Kohaldatakse proportsionaalsuse põhimõtet (vt 7. põhimõte).

4. põhimõte – kooskõla ühtse turuga

Ühtses järelevalvemehhanismis järgitakse ühtseid eeskirju. Mehhanism lõimib paljudes jurisdiktsioonides tehtava järelevalve ja toetab EBA ühtsete eeskirjade arendamist ning aitab paremini toime tulla Euroopa süsteemiriskidega. Mehhanism on avatud kõikidele euroalavälistele ELi liikmesriikidele, kes soovivad teha tihedat koostööd. Mehhanismis keskse rolliga EKP aitab kaasa ühtse turu lähendamisele seoses talle ühtse järelevalvemehhanismi määrusega antud järelevalveülesannetega.

5. põhimõte – sõltumatus ja vastutus

Järelevalveülesandeid täidetakse sõltumatult. Samuti kehtib järelevalve tegemisel kõrgetasemelise demokraatliku vastutuse põhimõte, et tagada osalevates liikmesriikides usaldus kõnealuse avaliku ülesande täitmise vastu. Kooskõlas ühtse järelevalvemehhanismi määrusega kehtib nii Euroopa kui ka riikide tasandil demokraatliku vastutuse põhimõte.

6. põhimõte – riskipõhisus

Ühtses järelevalvemehhanismis toimuv järelevalve on riskipõhine. Selles arvestatakse krediidiasutuse maksejõuetuse tõttu finantsstabiilsusele tekkiva võimaliku kahju suurust ja tõenäosust. Kui mehhanismi raames leitakse, et teatud krediidiasutuse või krediidiasutuste grupi korral on risk suurem, tehakse nende suhtes intensiivsemat järelevalvet, kuni riskid on vähenenud vastuvõetava tasemeni. Mehhanismi järelevalvemeetodid on kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed ning sisaldavad analüüsi ja tulevikku suunatud kriitilist hindamist. Sellise riskipõhisusega tagatakse, et järelevalveressursid on alati suunatud valdkondadele, kus need on finantsstabiilsuse suurendamisel tõenäoliselt kõige tõhusamad.

7. põhimõte – proportsionaalsus

Ühtse järelevalvemehhanismi järelevalvetavad on kooskõlas järelevalve all olevate krediidasutuste süsteemse olulisuse ja riskiprofiiliga. Selle põhimõtte rakendamine aitab tõhusalt rakendada piiratud järelevalveressursse. Nii on mehhanismi raames tehtava järelevalve intensiivsus eri krediidasutuste korral erinev – rohkem keskendutakse suurematele ja keerulisematele süsteemsetele rühmadele ning oluliste pangagruppide asjakohasematele tütarettevõtjatele. See on kooskõlas mehhanismi riskipõhisuse ja konsolideeritud järelevalvega.

8. põhimõte – kõigi krediidasutuste piisaval tasemel järelevalve

Ühtse järelevalvemehhanismi raames kehtestatakse kõigi krediidasutuste järelevalve miinimumtasemed ning tagatakse piisav tegelemine kõigi oluliste krediidasutustega, olenemata tajutavast maksejõuetuse riskist. Krediidasutused liigitatakse nende maksejõuetuse mõju järgi finantsstabiilsusele ja kehtestatakse iga kategooriaga tegelemise miinimumtase.

9. põhimõte – tõhusad ja õigeaegsed parandusmeetmed

Ühtse järelevalvemehhanismi raames töötatakse selle nimel, et tagada nii üksikute krediidasutuste turvalisus ja toimekindlus kui ka Euroopa finantssüsteemi ja osalevate liikmesriikide finantssüsteemide stabiilsus. Mehhanismiga toimub osalevate liikmesriikide krediidasutuste ennetav järelevalve, et vähendada maksejõuetuse ja võimaliku kahju tõenäosust, keskendudes eelkõige oluliste krediidasutuste kontrollimatu maksejõuetuse riski vähendamisele. Hindamisel ja parandusmeetmetel on tihe seos. Mehhanismi järelevalvemeetod soodustab õigeaegseid järelevalvemeetmeid ja krediidasutuse reaktsiooni põhjalikku jälgimist. Sekkutakse niipea kui võimalik, vähendades sellega võimalikke kahjusid krediidasutuse võlausaldajatele (sealhulgas hoiustajatele). Samas võidakse üksikutel krediidasutustel siiski lubada alustada kriisilahendusmenetlusi. Mehhanismi raames tehakse koostööd muude asjakohaste ametiasutustega, et kasutada täielikult riigisisese ja Euroopa Liidu õiguse alusel toimivaid kriisilahendusmehhanisme. Maksejõuetuse korral kohaldatakse pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivis⁶ sätestatud kriisilahendusmenetlusi, et vältida eelkõige olulist kahjulikku mõju finantssüsteemile ja kaitsta avaliku sektori vahendeid, minimeerides sõltuvust avaliku sektori erakorralisest finantstoetusest.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/59/EL, millega luuakse krediidasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012 (ELT L 173, 12.6.2014, lk 190).

3 Ühtse järelevalvemehhanismi toimimine

- 8 Ühtne järelevalvemehhanism ühendab EKP ja liikmesriikide pädevate asutuste tugevaid külgi. Mehhanism tugineb EKP makromajanduse ja finantsstabiilsuse eriteadmistele ning liikmesriikide pädevate asutuste kauaaegsetele olulistele kogemustele ja eriteadmistele nende haldusalas olevate krediidasutuste järelevalve kohta, koos nende asutuste majandus-, organisatsiooni- ja kultuurieripäraga. Peale selle on ühtse järelevalvemehhanismi mõlema komponendi jaoks olemas pühendunud ja kõrgelt kvalifitseeritud töötajad. EKP ja liikmesriikide pädevad asutused teevad ülesannete täitmisel tihedat koostööd. Juhendi käesolevas peatükis kirjeldatakse järelevalveülesannete jaotust, töökorraldust EKPs ning ühtse järelevalvemehhanismi otsustamismenetlust.

3.1 Ülesannete jaotus EKP ja liikmesriikide pädevate asutuste vahel

- 9 Ühtse järelevalvemehhanismi kaudu toimub järelevalve ligikaudu 4700 järelevalve all oleva üksuse üle osalevates liikmesriikides. Tõhusa järelevalve tagamiseks on järelevalve rollid ja kohustused jaotatud EKP ja liikmesriikide pädevate asutuste vahel, lähtudes järelevalve alla kuuluvate üksuste olulisusest. Ühtse järelevalvemehhanismi määruuses ja raammääruses on mitu kriteeriumi, mille alusel liigitatakse krediidasutused olulisteks või vähem olulisteks (vt taustinfo 1).

Taustinfo 1. Krediidasutuste liigitamine olulisteks või vähem olulisteks

Krediidasutus liigitatakse oluliseks või mitteoluliseks ühtse järelevalvemehhanismi raames toimuva pideva kontrolli alusel: hinnatakse kõiki osalevates liikmesriikides tegutsevaid tegevusloaga krediidasutusi, et teha kindlaks, kas nad vastavad olulisuse kriteeriumidele.

Krediidasutust käsitatakse olulisena üksnes siis, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:

- tema varade koguväärtus on üle 30 miljardi euro või – välja arvatud juhul, kui varade koguväärtus on alla 5 miljardi euro – üle 20% riigi SKPst;

- ta on üks kolmest kõige olulisemast liikmesriigis asutatud krediidasutusest;
- ta saab otsest abi Euroopa stabiilsusmehhanismist;
- tema varade koguväärtus on üle 5 miljardi euro ja tema mitmes muus osalevas liikmesriigis olevate piiriüleste varade/kohustuste ning tema koguvarade/-kohustuste suhe on üle 20%.

Nende kriteeriumide täitmisest olenemata võib krediidasutuse nimetada ühtse järelevalvemehhanismi suhtes oluliseks, et tagada kvaliteetsete järelevalvestandardite järjepidev kohaldamine. Selle otsuse lihtsustamiseks võib EKP või liikmesriigi pädev asutus paluda esitada (või uuesti esitada) teatud andmed.

Krediidasutuste staatus võib tavapärase äritegevuse või erakorraliste sündmuste (nt ühinemine või omandamine) tõttu muutuda. Kui rühm või krediidasutus, keda käsitatakse vähem olulisena, vastab esimest korda mõnele asjakohasele kriteeriumile, nimetatakse see oluliseks ja vastutus tema otsese järelevalve eest läheb liikmesriigi pädevalt asutuselt üle EKP-le. Vastupidisel juhul, kui krediidasutus ei ole enam oluline, läheb vastutus tema järelevalve eest uuesti üle asjakohasele liikmesriigi pädevale asutusele. Mõlemal juhul kontrollivad ja arutavad EKP ja asjaomased liikmesriikide pädevad asutused küsimust hoolikalt ning konkreetsete asjaolude puudumisel kavandavad ja rakendavad järelevalvekohustuste üleandmist nii, et järelevalve saaks jätkuda pideva ja tõhusana.

Et vältida järelevalvekohustuste kiiret või korduvat vaheldumist liikmesriikide pädevate asutuste ja EKP vahel (nt kui krediidasutuse varade väärtus kõigub 30 miljardi euro ümber), kasutatakse liigitamisel piiravat mehhanismi: kui staatuse muutumine vähem olulisest oluliseks on tingitud ühe kriteeriumi täitmisest konkreetsel aastal, võib olulise rühma või krediidasutuse vähem oluliseks ümber liigitada üksnes siis, kui asjakohaseid kriteeriume ei täideta kolme järjestikuse kalendriaasta jooksul⁷.

Krediidasutustele teatakse viivitamata ühtse järelevalvemehhanismi raames tehtud otsusest viia järelevalvekohustused liikmesriikide pädevatelt asutustelt üle EKP-le või vastupidi: enne otsuse vastuvõtmist annab EKP krediidasutusele võimaluse esitada kirjalikke märkusi. Kohustuste üleandmise ajal esitatakse krediidasutustele vajaduse korral korrapäraselt ajakohast teavet ning neid tutvustatakse uuele järelevalve tegijate rühmale. Kui kohustuste üleandmine on valmis, korraldatakse järelevalve all oleva krediidasutuse esindajatele ning lahkuvatele ja tegevust alustavatele järelevalve tegijatele ametlik üleandmiskoosolek.

⁷ Erandid on loetletud ühtse järelevalvemehhanismi määruses ja raammääruses.

- 10 EKP teeb liikmesriikide pädevate asutuste abiga otsest järelevalvet kõigi oluliseks liigitatud krediidasutuste üle (vt joonis 1) – neid on ligikaudu 120 pangagrupperi⁸, kes esindavad ligikaudu 1200 järelevalve all olevat üksust. Igapäevast järelevalvet teevad ühised järelevalverühmad, kuhu kuuluvad nii liikmesriikide pädevate asutuste kui ka EKP töötajad (vt taustinfo 3). Liikmesriikide pädevad asutused jätkavad EKP järelevalve all otsese järelevalve tegemist vähem oluliste krediidasutuste üle (ligikaudu 3500 üksust). EKP võib teha otsest järelevalvet ka vähem oluliste krediidasutuste üle, kui sellega on vaja tagada kõrgete järelevalvestandardite järjepidev kohaldamine.
- 11 Ühtlasi on EKP kaasatud piiriüleste krediidasutuste ja rühmade järelevalvesse, osaledes järelevalvekolleegiumides kas päritoluriigi või vastuvõtva riigi järelevalveasutusena (vt taustinfo 2). Peale selle osaleb EKP finantskonglomeraati kuuluvate krediidasutuste täiendavas järelevalves ja täidab koordineerija kohustusi, nagu on osutatud finantskonglomeraatide direktiivis.

Taustinfo 2. Järelevalvekolleegiumid

Kapitalinõuete direktiivi (kapitalinõuete direktiivi IV pakett) kohaselt asutatud järelevalvekolleegiumid on vahendid, mille abil toimub piiriüleste pangagruppide elementide järelevalve eest vastutavate ja selles osalevate liikmesriikide pädevate asutuste koostöö ja koordineerimine. Kolleegiumid loovad järelevalveasutustele ja pädevatele asutustele kapitalinõuete direktiivis osutatud ülesannete täitmise raamistiku, näiteks otsustades ühiselt omavahendite piisavuse ja nõutava taseme ning likviidsuse ja mudelite heakskiitmise.

Ühtse järelevalvemehhanismi raames võivad EKP-I olla oluliste pangagruppide järelevalvekolleegiumides järgmised rollid:

- päritoluriigi järelevalveasutus selliste kolleegiumide korral, kuhu on kaasatud mitteosalevate liikmesriikide järelevalveasutused (Euroopa kolleegium) või Euroopa Liidu väliste riikide järelevalveasutused (rahvusvaheline kolleegium);
- vastuvõtva riigi järelevalveasutus selliste kolleegiumide korral, mille päritoluriigi järelevalveasutus on pärit mitteosalevast liikmesriigist (või Euroopa Liidu välisest riigist).

Kui konsolideeritud järelevalve eest vastutav asutus on EKP, tegutseb ta nii Euroopa kui ka rahvusvaheliste kolleegiumide korral kolleegiumi juhatajana. Nende riikide pädevad asutused, kus pangagrupil on üksusi, osalevad kolleegiumis vaatlejatena. See tähendab, et liikmesriikide pädevad asutused osalevad edasi kolleegiumi ülesannete täitmisel ja

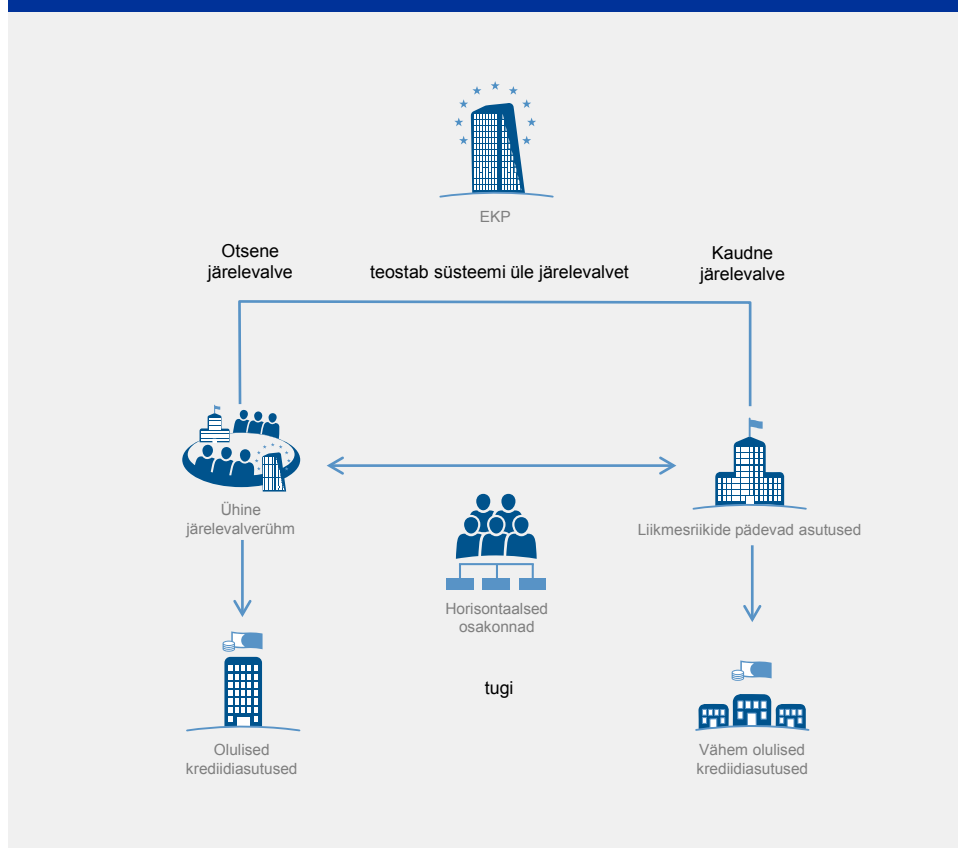
⁸ Mõnel juhul tähendab grupp ka krediidasutusi või tütarettevõtjaid, mille järelevalve toimub ühtse järelevalvemehhanismi raames kui eraldi üksuse järelevalve.

tegevuses ning aitavad sellele kaasa ja neile edastatakse kogu teave, kuid nad ei osale otsustamis- ega hääletamismenetlustes.

Kui EKP tegutseb vastuvõtva riigi järelevalveasutusena, osalevad nende riikide pädevad asutused, kus pangagrupil on üksusi, kolleegiumis üldiselt vaatlejatena, välja arvatud juhul, kui grupil on nende riikides vähem olulisi üksusi, st üksusi, mis ei kuulu EKP otsese järelevalve alla, mis juhul jätkavad liikmesriikide pädevad asutused osalemist kolleegiumi liikmena.

EBA⁹ ja Baseli komitee¹⁰ on avaldanud kolleegiumide toimimist käsitlevad suunised.

Joonis 1. Ülesannete jaotus ühtses järelevalvemehhanismis

12

Seda arvestades vastutab EKP ligikaudu 120 pangagrupi otsese järelevalve eest; nendele kuulub kokku ligi 85% euroala pankade varadest. Vähem olulisteks peetavate järelevalve alla kuuluvate krediidiasutuste üle teevad EKP üldise järelevalve all otsest järelevalvet asjakohased liikmesriikide pädevad

⁹ CEBS: *Guidelines for the operational functioning of Supervisory Colleges* (suunis 34), välja antud 15. juunil 2010. Kapitalinõuete direktiivi artikli 51 lõike 4 kohaselt peab EBA andma välja kolleegiumide toimimise regulatiivsed ja tehnilised standardid.

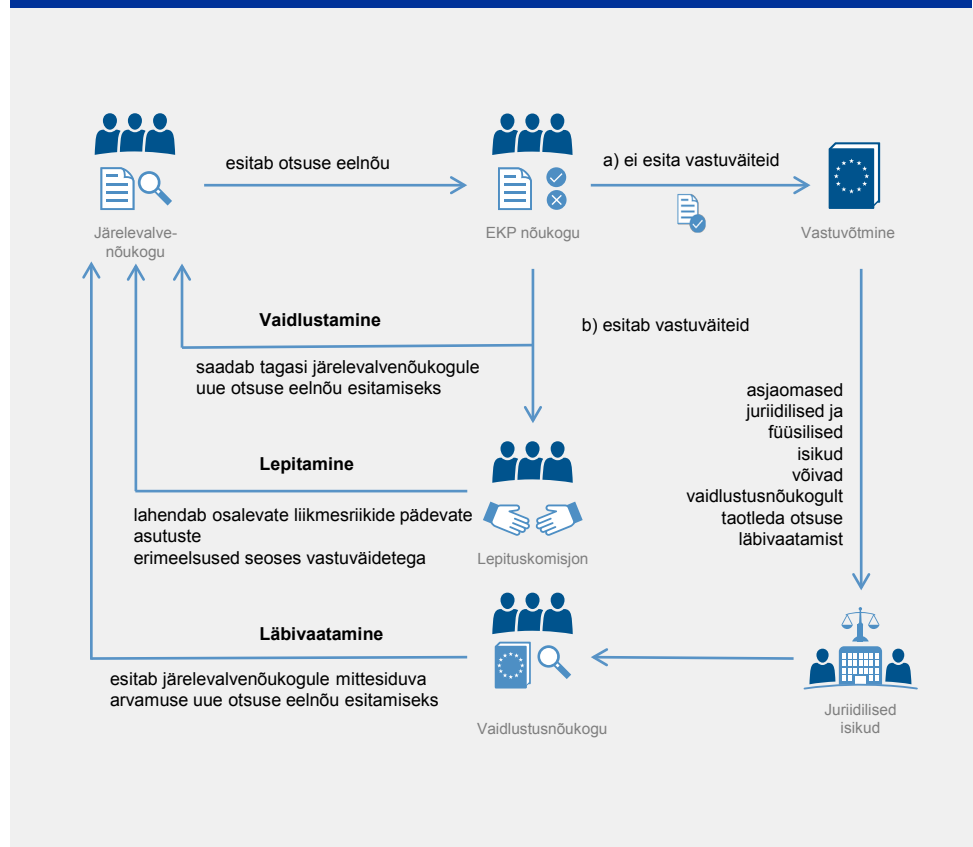
¹⁰ Pangandusjärelevalve Baseli komitee, *Principles for effective supervisory colleges*, juuni 2014

asutused. Selline pangandusjärelevalve struktuur kajastab adekvaatselt ühtse järelevalvemehhanismi määrust. Kõigi ühtse järelevalvemehhanismi järelevalve all olevate krediidasutuste jaoks kasutatakse sama järelevalvemeetodit.

3.2 Otsustamine ühtse järelevalvemehhanismi raames

- 13 Järelevalvenõukogu kavandab ja täidab ühtse järelevalvemehhanismi järelevalveülesandeid ning esitab EKP nõukogule vastuvõtmiseks otsuste eelnõusid. Järelevalvenõukogu koosneb juhatajast ja tema asetäitjast, neljast EKP esindajast ja iga osaleva liikmesriigi pädevate asutuste esindajatest, kelleks on tavaliselt pangandusjärelevalve eest vastutavate asjaomaste liikmesriikide pädevate asutuste juhid. Järelevalvenõukogu otsuste eelnõude ettepanekud tehakse põhjaliku, objektiivse ja läbipaistva teabe põhjal, arvestades Euroopa Liidu kui terviku huve. Järelevalvenõukogu tegutseb viisil, mis tagab tema sõltumatuse.
- 14 Otsustamismenetlus põhineb vastuväidete mitteesitamise menetlusel (vt joonis 2). Kui EKP nõukogu ei esita tähtaja jooksul (kuni kümme ööpäeva) otsuse eelnõu kohta vastuväiteid, loetakse otsus vastuvõetuks. EKP nõukogu võib otsused vastu võtta või esitada nende kohta vastuväiteid, kuid ta ei saa otsuseid muuta. EKP on moodustanud lepituskomisjoni, mis lahendab asjaomaste liikmesriikide pädevate asutuste erimeelsusi seoses EKP nõukogu vastuväidetega järelevalvenõukogu tehtud otsuse eelnõu kohta.
- 15 EKP on moodustanud ka vaidlustusnõukogu, et vaadata halduskorras läbi EKP järelevalvevolituste täitmisel tehtud otsused. Iga füüsiline isik või järelevalve alla kuuluv üksus võib nõuda talle suunatud või teda otseselt ja isiklikult puudutava EKP otsuse läbivaatamist. Samuti võib vaidlustusnõukogu teha EKP nõukogule ettepaneku vaidlustatud otsuse täitmine läbivaatamismenetluse ajaks peatada. Vaidlustusnõukogusse kuulub viis sõltumatut liiget, kes ei ole EKP ega liikmesriikide pädevate asutuste töötajad. Vaidlustusnõukogult EKP otsuse läbivaatamise taotlemine ei piira õigust algatada menetlust Euroopa Liidu Kohtus.

Joonis 2. Vastuväidete mitteesitamise menetlus

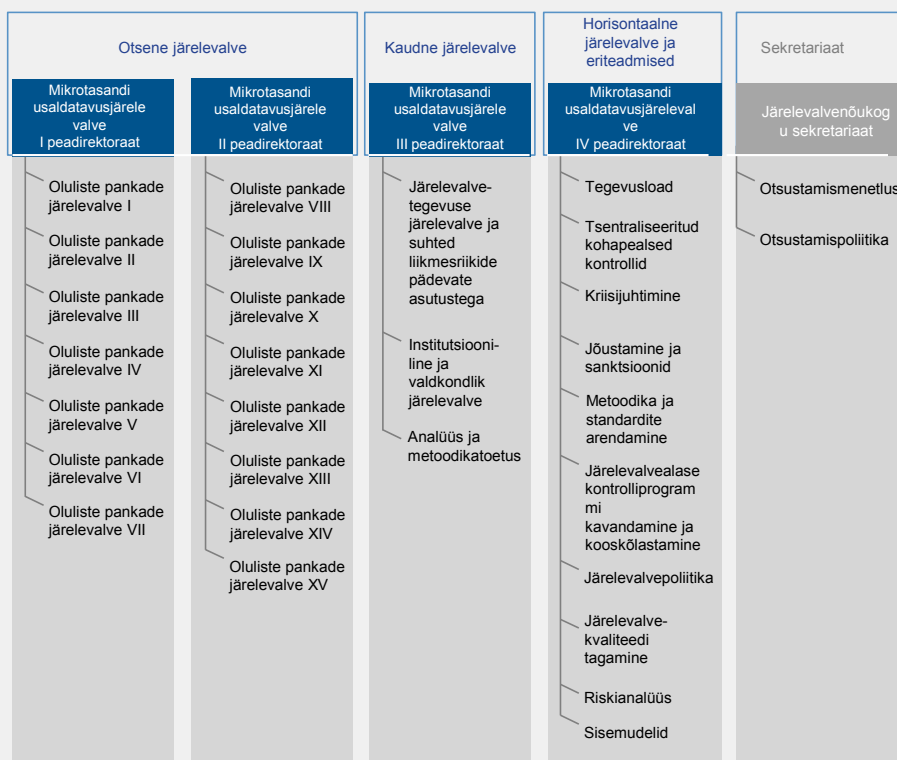
3.3 Ühtse järelevalvemehhanismi toimimise struktuur

16

EKP on moodustanud neli sihtotstarbelist peadirektoraati, et täita koos liikmesriikide pädevate asutustega EKP-le antud järelevalveülesandeid (vt| joonis| 3):

- mikrotasandi usaldatavusjärelevalve I ja II peadirektoraat vastutavad oluliste krediidasutuste otsese igapäevase järelevalve eest;
- mikrotasandi usaldatavusjärelevalve III peadirektoraat vastutab järelevalve teostamise eest liikmesriikide pädevate asutuste tehtava vähem oluliste krediidasutuste järelevalve üle;
- mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraat täidab horisontaalseid ja eriotstarbelisi ülesandeid kõigi ühtse järelevalvemehhanismi järelevalve all olevate krediidasutuste suhtes ning pakub järelevalve konkreetsete aspektide, näiteks sisemudelite ja kohapealsete kontrollide eriteadmisi.
- Järelevalvenõukogu tegevust toetab sihtotstarbeline sekretariaat, abistades koosolekute ettevalmistamisel ja seonduvates õigusküsimustes.

Joonis 3. Ühtse järelevalemehhanismi järelevaleüksuste korraldus EKPs

Joonisel on uute tegevusvaldkondade organisatsioonistruktuuri kaks esimest tasandit

■ Peadirektoraat
■ Direktoraat

17

Mikrotasandi usaldatavusjärelevale I peadirektoraat vastutab kõige olulisemate rühmade (ligikaudu 30) järelevale eest; mikrotasandi usaldatavusjärelevale II peadirektoraat vastutab ülejäänud oluliste rühmade eest. Oluliste rühmade igapäevast järelevalevet teevad ühised järelevaleverühmad, keda toetavad mikrotasandi usaldatavusjärelevale IV peadirektoraadi horisontaalseid ja eriteadmisi pakkuvad osakonnad (vt taustinfo 3).

Taustinfo 3. Ühised järelevaleverühmad

Oluliste krediidasutuste igapäevast järelevalevet teevad ühised järelevaleverühmad. Nendesse kuuluvad nii EKP kui ka nende riikide pädevate asutuste töötajad, kus on asutatud pangagrupi krediidasutused, pangandusega tegelevad tütarettevõttjad või olulised piiriüleised filiaalid. Iga olulise krediidasutuse jaoks moodustatakse ühine järelevaleverühm. Ühiste järelevaleverühmade suurus, üldine koosseis ja korraldus võib olla mitmesugune, olenevalt järelevale all oleva krediidasutuse olemusest, keerukusest, tegevuse ulatusest, ärimudelitest ja riskiprofiilist.

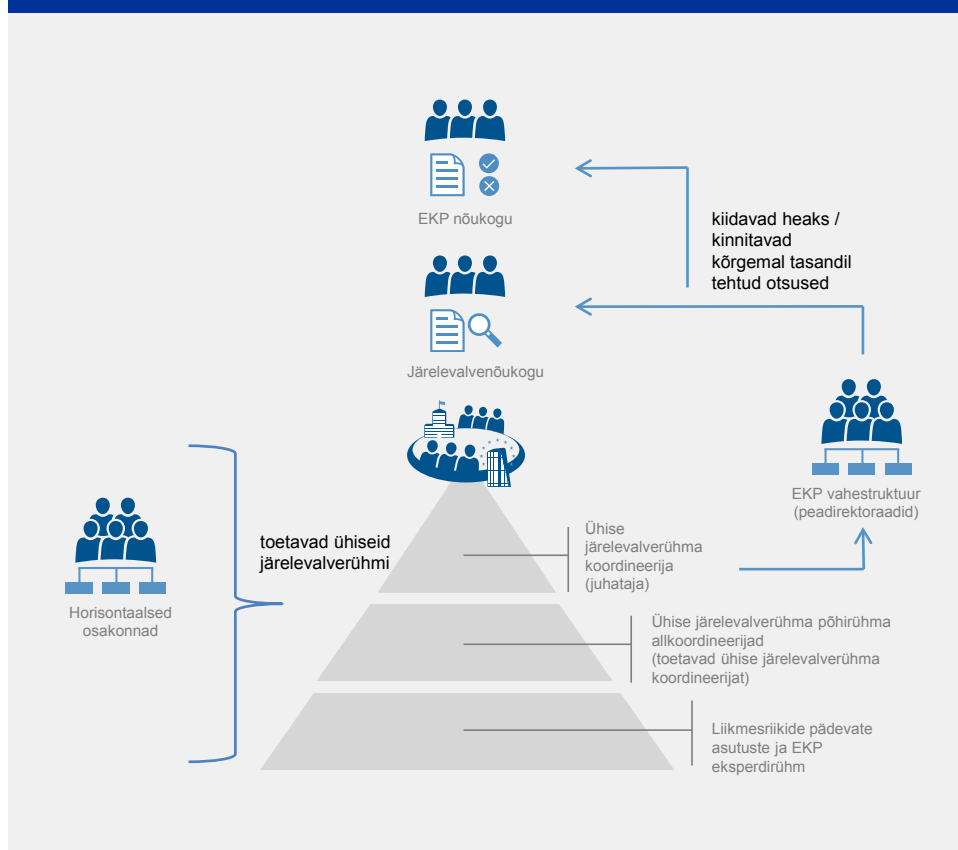
Iga ühist järelevalverühma juhib EKP koordineerija (reeglina mujalt riigist kui see, kus järelevalve all olev krediidasutus on asutatud), kes vastutab iga individuaalse olulise krediidasutuse järelevalve kontrolliprogrammi järelevalveülesannete ja -tegevuste täitmise eest.

Liikmesriikide pädevate asutuste ühiste järelevalverühmade allkoordineerijad vastutavad selgelt määratletud temaatiliste või geograafiliste järelevalvevaldkondade eest ning toetavad ühise järelevalverühma koordineerijat oluliste krediidasutuste igapäevases järelevalves, esindades ka liikmesriikide asjaomaste pädevate asutuste seisukohti. Teatud kindlateemaliste või tehnilisi eriteadmisi vajavate ülesannete korral võivad ühised järelevalverühmad küsida lisatoetust horisontaalseid ja eriteadmisi pakkuvatelt EKP osakondadelt (st mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraadilt).

Kui ühises järelevalverühmas on palju töötajaid, jaotab EKP ühise järelevalverühma koordineerijast ja liikmesriikide pädevate asutuste allkoordineerijatest koosnev põhirühm ülesanded ühise järelevalverühma liikmete vahel ning koostab järelevalve kontrolliprogrammi, vaatab selle läbi ja jälgib selle rakendamist. Samuti vaatab põhirühm läbi riski, kapitali ja likviidsuse koondhinnangud. Järelevalve põhirühm koondab ühise järelevalverühma liikmete seisukohti.

Ühise järelevalverühma koordineerijad määratakse kolmeks kuni viieks aastaks, sõltuvalt krediidasutuse riskiprofiilist ja keerukusest. Eeldatakse, et ühiste järelevalverühmade koordineerijad ja liikmed roteeruvad korrapäraselt.

Joonis 4. Ühiste järelevalverühmade toimimine

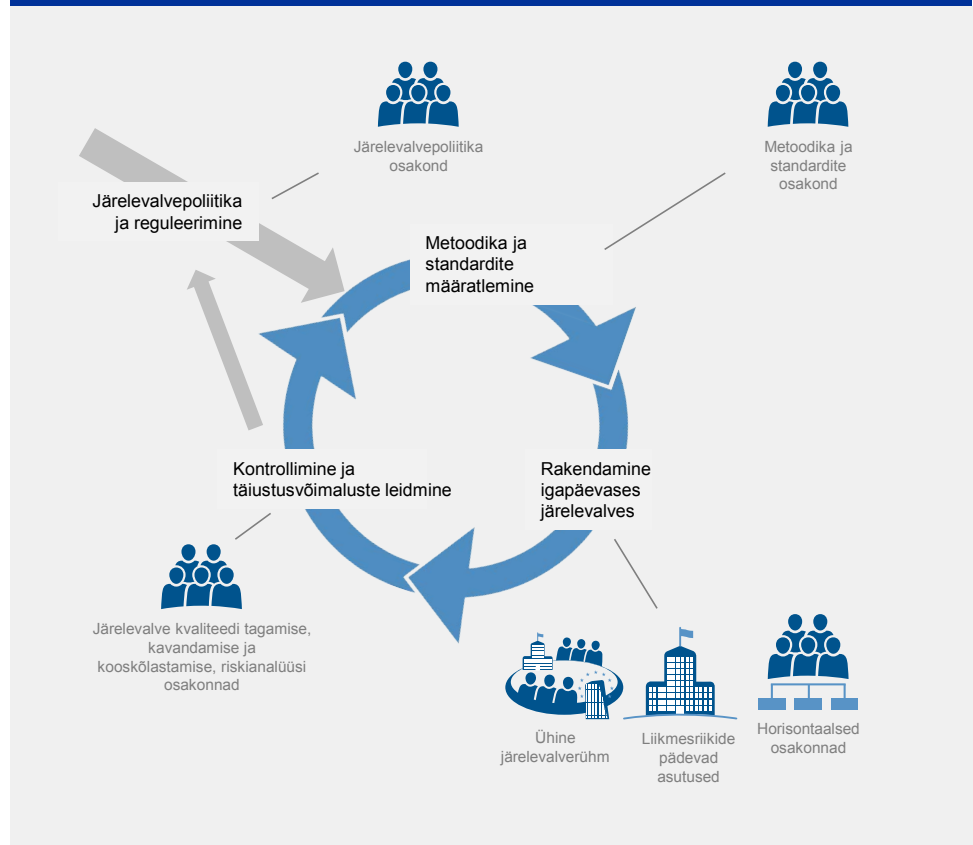
- 18 Mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraadi kümme horisontaalset ja eriotstarbelist osakonda toetavad ühiseid järelevalverühmi ja liikmesriikide pädevaid asutusi nii oluliste kui ka vähem oluliste krediidiasutuste järelevalves. Need osakonnad on: riskianalüüs, järelevalvepoliitika, järelevalvealaste kontrolliprogrammide kavandamine ja kooskõlastamine, tsentraliseeritud kohapealsed kontrollid, sisemudelid, jõustamine ja sanktsioonid, tegevusload, kriisijuhtimine, järelevalvekvaliteedi tagamine ning meetodika ja standardite arendamine. Horisontaalsed osakonnad suhtlevad tihedalt ühiste järelevalverühmadega, näiteks määratledes ja rakendades ühiseid meetodikaid ja standardeid, pakkudes tuge meetodikaküsimustes ning aidates ühistel järelevalverühmadel täiustada oma meetodeid. Eesmärk on tagada ühiste järelevalverühmade järelevalvemeetodite järjepidevus.
- 19 Ühise järelevalvemehhanismiga soodustatakse aktiivselt ühist järelevalvekultuuri, koondades mitmesuguste liikmesriikide pädevate asutuste töötajaid vähem oluliste krediidiasutuste järelevalve kontekstis ühistesse järelevalverühmadesse ning horisontaalsetesse ja eriotstarbelistesse osakondadesse. Sellega seoses on EKP-I roll ka liikmesriikide pädevate asutuste töötajate vahetuse korraldamises, mis on ühise eesmärgitunnetuse saavutamise oluline vahend. Selline ühine kultuur loob aluse järjepidevatele järelevalvetavadele ja -meetoditele kõigis osalevates liikmesriikides.

- 20 Järelevalveülesannete täitmist toetavad EKP ühitalitused, sealhulgas personali, infosüsteemide, teabevahetuse, eelarve ja korralduse, ruumide ja siseauditi ning õigusküsimuste ja statistika talitus. Nii saab ühine järelevalvemehhanism kasutada operatiivsünergiaid, säilitades samas rahapoliitika ja pangandusjärelevalve piisava eraldatuse.

3.4 Järelevalvetsükkel

- 21 Krediitiasutuste järelevalvemenetlust saab kujutada tsüklina (vt joonis 5): reguleerimine ja järelevalvepoliitika on alus, millel põhinevad järelevalvetegevus ning järelevalvemetoodika ja -standardite arendamine.
- 22 Metoodikale ja standarditele tugineb igapäevane järelevalve, milles järgitakse kõigi krediitiasutuste jaoks samu nõudlikke standardeid. Mitme kanali kaudu, sealhulgas ühise järelevalvemehhanismi osalemise teel rahvusvahelistel ja Euroopa foorumitel, annavad järelevalve tegemise ja kvaliteeditagamise kontrollide kogemused metoodika, standardite, järelevalvepoliitika ja regulatiivtegevuse kohta tagasisidet.
- 23 Tulevase tsükli järelevalvetegevuse kavandamisel lähtutakse metoodika ja standardite praktilise rakendamise kogemustest. Kavandamine hõlmab ka põhiriskide ja haavatavuse ning strateegiliste järelevalveprioriteetide analüüsimist. Järelevalvetsükli üksikasjalik ülevaade on esitatud allpool.

Joonis 5. Järelevalvetsükkel

3.4.1 Järelevalvepoliitika

- 24 Euroopa panganduse õigusraamistik järgib Baseli kokkuleppeid ning see on ühtlustatud ühtsete eeskirjade abil, mida kohaldatakse kõigi ühtse turu finantsasutuste suhtes. EKP järelevalvepoliitika osakond aitab välja töötada oluliste ja vähem oluliste pankade kohustuslikke usaldatavusnõudeid, näiteks riskijuhtimistavade, kapitalinõuete ning tasustamispoliitika ja -tavade kohta.
- 25 Peale selle koordineerib järelevalvepoliitika osakond ühtse järelevalvemehhanismi raames toimuvat rahvusvahelist koostööd ning osaleb aktiivselt mitmesugustel ülemaailmsel ja Euroopa foorumitel, näiteks EBAs, Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogus (vt taustinfo 4), Baseli pangajärelevalve komitees ja finantsstabiilsuse nõukogus. Järelevalvepoliitika osakond toetab ühtse järelevalvemehhanismi tegevust järelevalvekolleegiumides, koostades ja ajakohastades koostöölepinguid. Osakond korraldab ja koordineerib ka koostööd mitteosalevate liikmesriikide ja Euroopa Liidu väliste riikidega, sõlmides näiteks vastastikuse mõistmise memorandumeid.
- 26 Järelevalvepoliitika osakond algatab ja koordineerib tegevust tihedas koostöös kõigi sidusrühmadega, näiteks EKP muude tegevusvaldkondade, muude pangandusjärelevalve peadirektoraatide ja liikmesriikide pädevate asutustega.

Taustinfo 4. Koostöö muude Euroopa institutsioonide ja asutustega

Turvalisema ja toimekindlama finantssektori loomiseks on nii Euroopa Liidus kui ka euroalal alates 2007. aastast rakendatud uusi eeskirju ning moodustatud uusi institutsioone ja asutusi. Nagu on selgitatud allpool, tehakse ühtse järelevalvemehhanismi kui selle uue institutsionaalse raamistiku olulise elemendi raames tihedat koostööd muude Euroopa institutsioonide ja asutustega.

Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu

Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu (ESRN) ülesanne on teostada järelevalvet finantssektorit ohustavate riskide üle Euroopa Liidus tervikuna (makrotasandi usaldatavusjärelevalve). Kui EKP kasutab kapitalinõuete direktiivis või kapitalinõuete määruses määratletud makrotasandi usaldatavusjärelevalve instrumente kas riigi ametiasutuste taotlusel või otsustades võtta vastu rangemad meetmed kui need, mis on kehtestatud riikide tasandil, peab ta arvestama ESRNi soovitusi. EKP ja ESRNi tihe koostöö ja teabevahetus on vastastikku kasulikud: need suurendavad ESRNi suutlikkust tõhusamalt tuvastada, analüüsida ja jälgida kogu Euroopa Liitu ohustavaid süsteemseid riske ning ühtse järelevalvemehhanismi raames saab kasutada eriteadmisi peale panganduse ka kogu finantssüsteemi kohta, näiteks finantsasutuste, turgude ja toodete kohta.

Euroopa Pangandusjärelevalve

EKP teeb tihedat koostööd Euroopa järelevalveasutustega, eelkõige Euroopa Pangandusjärelevalvega (EBA). Ühtse järelevalvemehhanismi kui panganduse järelevalveasutuse ülesannete täitmisel tuleks järgida EBA eeskirju ja tegutseda nendega kooskõlas. Mehhanism on kaasatud EBA tegevusse ja annab olulise panuse järelevalve lähendamisse, lõimides eri haldusalades toimuvat järelevalvet.

Ühtne kriisilahendusmehhanism

Ühtse järelevalvemehhanismi ja ühtse hoiuste tagamise skeemi kõrval on ühtne kriisilahendusmehhanism üks pangandusliidu komponentidest. See moodustati eesmärgiga tsentraliseerida olulised pädevused ja ressursid, et toime tulla osalevate liikmesriikide mis tahes krediitiasutuse maksejõuetusega. Ühtse kriisilahendusmehhanismiga täiendatakse ühtset järelevalvemehhanismi ning tagatakse, et kui ühtse järelevalvemehhanismi alla kuuluval pangal on suuri raskusi, saab selle kriisilahendust hallata tõhusalt ning minimaalsete kuludega maksumaksjatele ja reaalmajandusele. Mehhanismi põhielement on kriisilahendus- ja järelevalveasutuste suhtlemine ja koostöö. See

tähendab, et kriisilahendusasutused, EKP ja liikmesriikide pädevad asutused vahetavad pidevalt ja viivitusega teavet kriisi sattunud krediidasutuse olukorra kohta ning arutavad, kuidas tõhusalt lahendada mis tahes seonduvaid küsimusi. Ühtse järelevalvemehhanismiga abistatakse ühtset kriisilahendusmehhanismi kriisilahenduskavade läbivaatamisel, et vältida ülesannete dubleerimist.

Euroopa stabiilsusmehhanism

Ühtse kriisilahendusmehhanismi loomisega saab Euroopa stabiilsusmehhanismi (ESM) kaudu krediidasutusi vahetult rekapitalizeerida (nt olukorras, kus krediidasutus ei suuda või lähitulevikus tõenäoliselt ei suuda täita kapitalinõudeid, mille EKP on kehtestanud järelevalvevolitusi täites, ning krediidasutus peab oluliselt ohustama euroala kui terviku või selle liikmesriikide finantsstabiilsust). Rekapitalizeerimisvahendi toimimiseks on vaja ühtse järelevalvemehhanismi, ESMi ja riikide kriisilahendusasutuste tõhusat koostööd ja usaldusväärset teabevahetust. Kui EKP otsese järelevalve all olev raskustes olev krediidasutus vajab rekapitalizeerimist, vastutab EKP vajaliku teabe koostamise eest. Sellistes raskustes olevate krediidasutuste korral, mille üle EKP otseselt järelevalvet ei tee, peab EKP pärast ESMist otsese toetuse saamise taotluse teadet viivitamata alustama ettevalmistusi, et võtta üle krediidasutuse otsene järelevalve. Ühtlasi osaleb EKP aktiivselt ESMi ja raskustes olevate krediidasutuse juhtkonnaga peetavates rekapitalizeerimislepingu tingimuste läbirääkimistes.

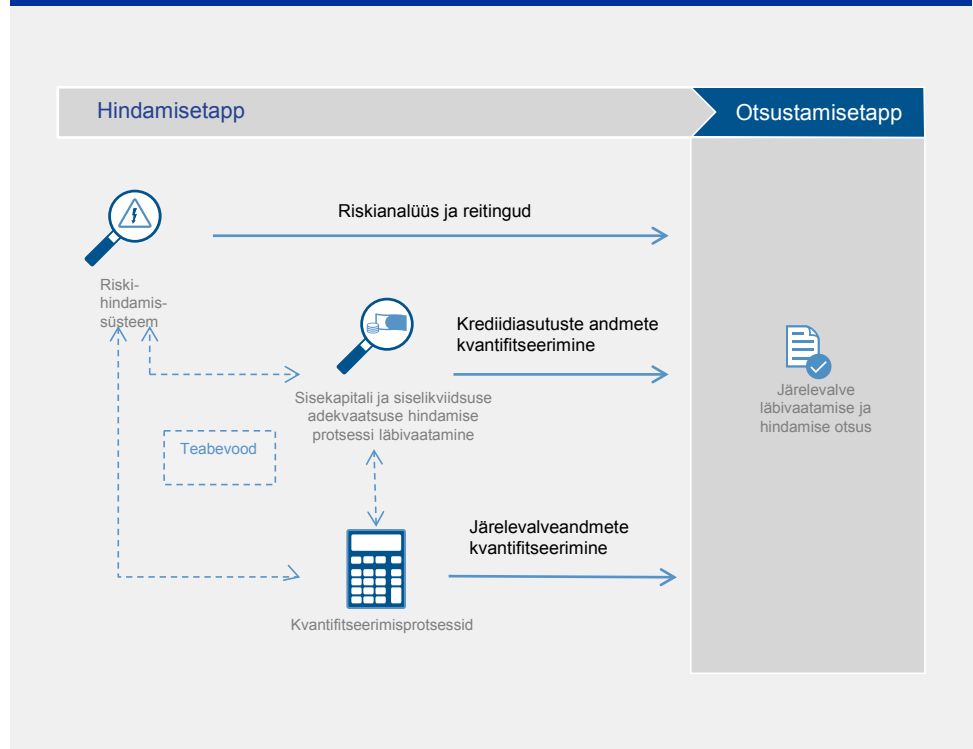
3.4.2 Metoodika ja standardite arendamine

- 27 Kõrge kvaliteediga järelevalvemetoodika ja -standardid on järjepidevate ja tõhusate järelevalvetulemuste saavutamisel äärmiselt olulised. EKP on moodustanud metoodika ja standardite arendamise osakonna, mis vaatab järelevalvemetoodikat korrapäraselt läbi ja arendab seda edasi. Järelevalvemetoodika ja -standardid võivad välja areneda ka rahvusvaheliste standardiloome asutuste tegevusest finantssektori eeskirjade ühtlustamisel või Euroopa Liidu ametiasutuste tegevusest ühtsete eeskirjade väljatöötamisel.
- 28 EKP võib välja anda oma määrusi, suuniseid ja juhiseid järelevalvemetoodika ja ühisstandardite kohta, arvestades rahvusvaheliste ja Euroopa eeskirjade arengusuundi ning EBA rolli ühtsete eeskirjade kehtestamisel, et tagada aja jooksul ühtse järelevalvemehhanismi raames ühtlustatud järelevalvetavad ja järelevalvetulemuste järjepidevus.
- 29 Metoodika ja standardite ühine kogum käsitleb selliseid teemasid nagu järelevalve läbivaatamise ja hindamise üksikasjad ning järelevalve all olevate üksuste teavitamis- ja taotlemismenetlused.

3.4.3 Järelevalve läbivaatamine ja hindamine

- 30 Järelevalve läbivaatamiseks ja hindamiseks on ühtse järelevalvemehhanismi raames välja töötatud krediidasutuste riskide, juhtimiskorralduse ning kapitali- ja likviidsusolukorra pidevaks hindamiseks ühine meetodika. See lähtub liikmesriikide pädevate asutuste varasemast kogemustest ja parimast tavast ning ühised järelevalverühmad ja EKP horisontaalsed osakonnad jätkavad selle täiendavat edendamist ja arendamist. Ühtse järelevalvemehhanismi alusel toimuvat järelevalve läbivaatamist ja hindamist kohaldatakse proportsionaalselt nii oluliste kui ka vähem oluliste krediidasutuste suhtes, et tagada võimalikult rangete ja järjepidevate järelevalvestandardite järgimine.
- 31 Nagu on määratletud kapitalinõuete direktiivis, peavad järelevalveasutused (oluliste krediidasutuste korral ühised järelevalverühmad, vähem oluliste krediidasutuste korral EKP järelevalve all tegutsevad liikmesriikide pädevad asutused) järelevalve läbivaatamise ja hindamise menetluse alusel läbi vaatama krediidasutuste rakendatavad korraldused, strateegiad, protsessid ja mehhanismid ning hindama järgmist:
- riskid, millega krediidasutused kokku puutuvad või võivad kokku puutuda;
 - üldine risk, mida krediidasutus avaldab finantssüsteemile;
 - stressitestides ilmnenu riskid, arvestades krediidasutuse tegevuse olemust, ulatust ja keerukust.
- 32 Ühtse järelevalvemehhanismi raames toimuv järelevalve läbivaatamisel ja hindamisel (vt joonis 6) on kolm põhielementi:
- riskihindamissüsteem, millega hinnatakse krediidasutuste riskitasemeid ja kontrole;
 - krediidasutuste sisekapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja siselikviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi põhjalik läbivaatamine;
 - kapitali ja likviidsuse kvantifitseerimise meetodika, millega hinnatakse krediidasutuste kapitali- ja likviidsusvajadusi, arvestades riskihindamise tulemusi.

Joonis 6. Järelevalve läbivaatamine ja hindamine

- 33 Nii riskihindamissüsteemi kui ka kapitali ja likviidsuse kvantifitseerimise lähenemine on mitmeetapiline. Mõlema eesmärk on pakkuda kvantitatiivsel ja kvalitatiivsel analüüsil põhinevaid järelevalvehinnanguid. Need tuginevad laiaulatuslikele minevikuandmetele ja tulevikuprognosidele (nt makseviivituse tõenäosus, makseviivitusest tingitud kahjumäär, stressitestid). Nende aluseks on nn piiratud hinnangul põhinev meetod, et tagada kogu ühtse järelevalvemehhanism järjepidevus, võimaldades samal ajal kaaluda eksperdi hinnangute kaudu mitmesuguseid keerukaid olukordi selges ja läbipaistvas raamistikus.
- 34 Riske, millega krediidiasutused kokku puutuvad, hinnatakse riskitasemete ning asjakohaste riskikontrolli-/riskileevendusmeetmete põhjal. Krediidiasutuste äririski ja kasumlikkust, samuti nende sisejuhtimist ja üldist riskijuhtimist hinnatakse üldisemast perspektiivist. Seejärel üldistatakse kõik hinnangud üldhinnanguks.
- 35 Ühtne järelevalvemehhanism on riskipõhine ja keskendub regulatiivnõuete täitmisele. Järgitakse ka proportsionaalsust, arvestades krediidiasutuse võimalikku mõju finantssüsteemile, selle olemuslikku riskantsust ja seda, kas tegu on ematettevõtja, tütarettevõtja või iseseisva krediidiasutusega. Selle tulemusel hinnatakse krediidiasutuste riskiprofiile aasta jooksul mitmesuguse sageduse ja intensiivsusega. Riskiprofiili hindamisega võivad omakorda kaasneda mitmesuguseid järelevalvetegevused ja -meetmed, sealhulgas lühiajalised meetmed, mida asjakohased ühised järelevalverühmad võtavad viivitamata, ja pikemaajalisi meetmeid, mida käsitletakse järelevalve läbivaatamise ja hindamise aruandes ning järelevalve aastakavas.

Krediidiasutuse üldise riskiprofiili hinnangu ja järelevalvealase tegevuse taseme vahel on otsene seos.

- 36 Järelevalve kogu hindamismenetluse põhielemendid on jälgitavus ja vastutus. Baseli kokkulepete 1. samba alusel määratletud kapitalinõuded on miinimumnõuded, mida krediidiasutused peavad täitma alati. Seepärast jälgitakse ühtse järelevalvemehhanismi raames pidevalt, et krediidiasutused vastaksid nõuetele, käsitades 1. samba kapitalinõudeid samuti miinimumina. Ühtse järelevalvemehhanismi alusel vaadatakse korrapäraselt läbi sisemudelid, mida krediidiasutused tohivad järelevalveasutuse heakskiidu korral kasutada 1. samba riskidega seotud kapitalinõuete arvutamiseks.
- 37 Peale selle võidakse krediidiasutustelt nõuda lisakapitali ja likviidsuspuhvrite hoidmist seoses 1. sambaga täielikult katmata riskidega. Selleks peavad krediidiasutused kasutama oma sisemisi hindamis- ja arvutusmeetodeid ning eelkõige sisekapitali adekvaatsuse hindamise protsessi ja siselikviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi. Krediidiasutustelt nõutakse nimetatud protsesside ja arvutuste hoolikat dokumenteerimist. Samuti tuleb neil luua adekvaatsed juhtimisstruktuurid, et tagada sisekapitali ja siselikviidsuse adekvaatsuse hindamise tulemuste usaldusväärsus. Nii vaadatakse järelevalve läbivaatamise ja hindamise osana sisekapitali ja siselikviidsuse adekvaatsuse hindamise protsess põhjalikult läbi.
- 38 Nagu on soovitatud EBA suunistes¹¹, on ühtse järelevalvemehhanismi eesmärk teha adekvaatseid järelevalve läbivaatamise ja hindamisega seotud otsuseid, kasutades laialatuslikku teavet mitmest allikast. Need on muu hulgas krediidiasutuste korrapärased aruanded, sisekapitali ja siselikviidsuse adekvaatsuse hindamise protsess, krediidiasutuste riskivalmidus, järelevalve kvantifitseeritud andmed, mida kasutatakse krediidiasutuste hinnangute kontrollimiseks ja vaidlustamiseks, riskihindamise tulemused (sh riskitaseme ja kontrollide hinnangud), stressitestide tulemused ning järelevalveasutuste üldised riskiprioriteedid.
- 39 Oluline roll on järelevalve kvantifitseeritud andmetel, mis arvutatakse krediidiasutuste kapitali- ja likviidsusvajaduste hindamiseks, samuti sisekapitali ja siselikviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessis, millele tugineb kogu muu protsess.
- 40 Kapitali ja likviidsuse adekvaatsuse hindamise osana kasutatakse ühtse järelevalvemehhanismi korral nii alla kui ka üles suunatud järelevalve stressiteste¹². Stressitestid on peamine tulevikku suunatud vahend, mille abil saab hinnata krediidiasutuste riskipositsiooni ja vastupanuvõimet kahjulikele, ent tõenäolistele tulevikusündmustele. Nende abil saab hinnata ka krediidiasutuste riskijuhtimismenetluste, strateegilise ja kapitali kavandamise ning ärimudeli usaldusvääruse adekvaatsust.
- 41 Kogu järelevalve läbivaatamise ja hindamise jooksul läbi vaadatud ja hinnatud teabe põhjal antakse ühtse järelevalvemehhanismi raames krediidiasutuste

¹¹ <https://www.eba.europa.eu>

¹² Krediidiasutustel tuleb koostada ka enda stressitestide kavad.

kapitali ja likviidsuse adekvaatsuse üldhinnang ning koostatakse järelevalve läbivaatamise ja hindamise otsused (vt joonis 6). Selle protsessi lõpus kujundatakse välja üldine seisukoht krediidasutuse kapitali ja likviidsuse adekvaatse taseme kohta. Järelevalve läbivaatamise ja hindamise otsused võivad sisaldada ka kvalitatiivseid meetmeid, näiteks krediidasutuste riskijuhtimise puuduste kõrvaldamiseks. Kõnealuse analüüsi tulemused ja kõik vajalikud parandusmeetmed esitatakse krediidasutusele ning talle antakse võimalus esitada EKP-le kirjalikult märkused EKP järelevalveotsuse seisukohast oluliste asjaolude, vastuväidete ja õiguslike aluste kohta. Vajaduse korral võidakse korraldada krediidasutusega tulemuste ja võetavate parandusmeetmete arutamise erikoosolekuid.

- 42 Oluliste krediidasutuste järelevalve läbivaatamise ja hindamise tulemused esitatakse järelevalvenõukogule. Ühtsesse järelevalvemehhanismi mittekuuluvates ELi liikmesriikides olevate tütarettevõtjatega krediidasutuste korral teevad selle kohta otsuse kõik asjaomased pädevad asutused koos.
- 43 Järelevalve läbivaatamise ja hindamise tulemus on ühtlasi ühtse järelevalvemehhanismi strateegilise kavandamise ja tegevuse kavandamise oluline sisend. Eelkõige mõjutab see otseselt konkreetse krediidasutuse suhtes kohapeal ja mujal toimuva tegevuse ulatust ja põhjalikkust. Kavandamine määratletakse kord aastas ja vaadatakse läbi kord poolaastas.

3.4.4 Riskianalüüs

- 44 Lisaks krediidasutuste riskide igapäevasele analüüsimisele, mida teevad ühised järelevalverühmad, teeb riskide horisontaalset analüüsi riskianalüüsi osakond, mis koostab järelevalve tegijate jaoks võrdlusaluseid ja taustateavet.
- 45 Et hinnata krediidasutuste võimalikke riske, tuleb mõista välist konteksti, milles nad tegutsevad. Selleks vaatleb riskianalüüsi osakond kogu süsteemi riske, näiteks riske, mis tulenevad rahvusvahelisest tasakaalustamatusest või liigsest riskikontsentratsioonist, mis võib tuua kaasa valdkondlikke mulle (nt elamu- või ärikinnisvara sektoris). Selles riskianalüüsis tuginetakse ka EKP muudes tegevusvaldkondades koostatud analüüsidele, eelkõige arvestatakse makrotasandi analüüse. Samuti aitab valdkonnaanalüüs mõista turu olulisimaid arengusuundi.
- 46 Ühiste järelevalverühmade ja riskianalüüsi osakonna koostatud riskianalüüsid täiendavad üksteist. Riskianalüüsi osakond jälgib üldist riskikeskkonda ühtse järelevalvemehhanismi raames ning esitab aegsasti põhjalikke riskianalüüse kõigi krediidasutuste kohta. Ühised järelevalverühmad on riskianalüüsi osakonna jaoks oluline allikas, millest saada teavet konkreetsete krediidasutuste kohta.
- 47 Piisav, usaldusväärne ja ajakohane järelevalve ja riskianalüüs põhineb täpsetel järelevalveandmetel. EKP teeb seepärast pidevalt tihedat koostööd liikmesriikide pädevate asutuste ja nende aruandlusüksustega, kes saavad aruannete koostamisel esimesena järelevalvearuannete andmeid. Enne andmete kasutamist järelevalveks, riskianalüüsiks ja otsustamiseks teevad EKP

aruandluse ja statistika üksused oma kvaliteedikontrolli. Ühtse järelevalvemehhanismi aruandluskavas on määratletud aruannete esitamise tähtajad ja vormid, arvestades kogu Euroopa Liidus kohaldatavaid ühtlustatud nõudeid.

4 Järelevalve ühtse järelevalvemehhanismi raames

48 Ühtse järelevalvemehhanismi määrides on nimetatud „tõeliselt integreeritud järelevalvemehhanismi” loomist. Praktikas tähendab see, et esiteks on põhilised protsessid kõigil krediitiasutustel (nii olulistel kui ka vähem olulistel) üldiselt ühesugused ning neisse on kaasatud nii EKP kui ka liikmesriikide pädevad asutused. Samuti tähendab see ühtainsat järelevalvemeetodit. Iga ühtse järelevalvemehhanismiga hõimatud krediitiasutuse üle tehakse järelevalvet sama meetodika alusel, arvestades nõuetekohaselt proportsionaalsuse põhimõtet. Allpool on kirjeldatud ühiseid menetlusi, mida kohaldatakse nii oluliste kui ka vähem oluliste krediitiasutuste suhtes, ning nende üle järelevalve tegemise meetodeid.

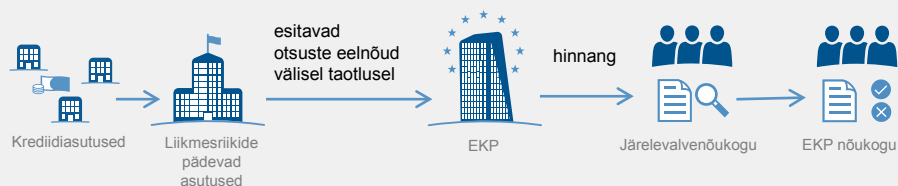
4.1 Tegevusload, olulise osaluse omandamine, tegevuslubade kehtetuks tunnistamine

49 EKP-l on õigus anda mis tahes krediitiasutusele tegevusluba ja see kehtetuks tunnistada ning hinnata euroala krediitiasutuste olulise osaluse omandamist. Seda tehakse koos liikmesriikide pädevate asutustega. Ühtlasi peab EKP tagama Euroopa Liidu panganduseeskirjade ja EBA määruse järgimise ning kohaldama Euroopa ühtseid eeskirju. Kui asjakohane, võib ta kaaluda ka krediitiasutuste suhtes täiendavate usaldatavusnõuete kehtestamist, et kaitsta finantsstabiilsust. Nende ülesannete täitmise eest vastutab EKPs moodustatud tegevuslubade osakond.

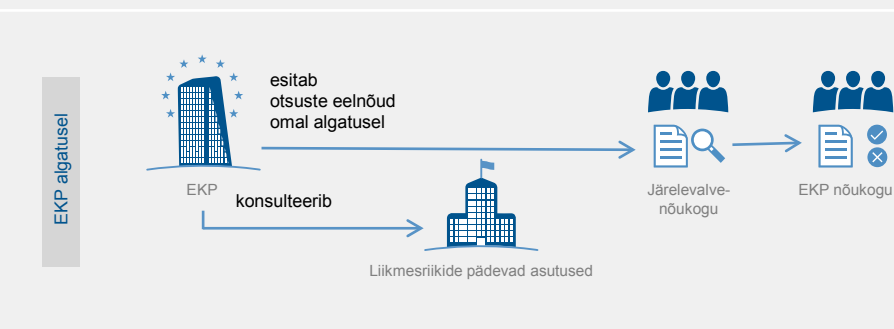
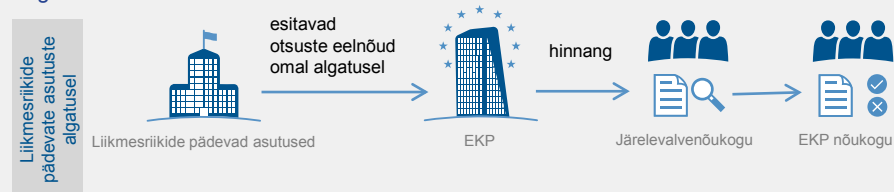
50 Ühtse järelevalvemehhanismi määrides on kehtestatud mitu menetlust (ühismenetlused), mille korral teeb lõpliku otsuse EKP, olenemata krediitiasutuse olulisusest. Need on tegevusloa andmise menetlus, tegevusloa kehtetuks tunnistamise menetlus ja olulise osaluse omandamise hindamise menetlus. Ühtse järelevalvemehhanismi raammäärides on sätestatud EKP ja liikmesriikide pädevate asutuste osalemine ühismenetlustes (vt joonis 7).

Joonis 7. Ühismenetlused

Tegevusload ja olulise osaluse omandamine

Tegevusloa kehtetuks tunnistamine

4.1.1 Tegevuslubade andmine ja olulise osaluse omandamine

51

Ühtse järelevalvemehhanismi ühismenetlustes juhindutakse järgmistest aluspõhimõtetest.

- Taotlev üksus esitab tegevusloa saamise taotluse ja olulise osaluse omandamise teatise alati asjaomasele liikmesriigi pädevale asutusele: uute pangaliitsentside andmise korral selle liikmesriigi pädevale asutusele, kus uus krediidiasutus asutatakse, ning olulise osaluse kavandatava omandamise korral selle liikmesriigi pädevale asutusele, kus on asutatud omandatav krediidiasutus.
- Liikmesriigi pädev asutus teatab EKP-le tegevusloa taotluse saamisest 15 tööpäeva jooksul. Olulise osaluse omandamise kavatsuse teatisest teatab liikmesriigi pädev asutus EKP-le hiljemalt 5 tööpäeva jooksul alates taotlejale kättesaamisteate saatmisest. Ühismenetlust ei saa lõpetada enne nõutava teabe esitamist, seepärast peaksid taotlejad veenduma, et nende taotlused on terviklikud ja nõuetekohase ülesehitusega. Kui taotluse esmasel läbivaatamisel ilmneb puudusi või vastuolusid, palub taotluse saanud liikmesriigi pädev asutus viivitamata taotlejat teha vajalikud muudatused.

- Pärast taotluste esitamist ja nende terviklikkuse kontrollimist hindavad taotluse saanud liikmesriigi pädev asutus, EKP ja kõik teised asjakohased liikmesriikide pädevad asutused neid täiendavalt. Hindamise eesmärk on tagada, et kõik asjaomased isikud saavad ärimudelid ja selle elujõulisusest põhjaliku ülevaate. Selleks hõlmab hindamine kõiki asjakohastes riigisisestest ja Euroopa Liidu õigusaktides sätestatud kriteeriume.

52 Kui liikmesriigi pädev asutus on veendunud, et taotlus vastab riigisisestele tegevusloa andmise tingimustele, teeb ta EKP-le otsuse eelnõu ettepaneku, kus on tema hinnang ja soovitused. Olulise osaluse puhul teeb liikmesriigi pädev asutus EKP-le otsuse eelnõu ettepaneku, kas olla omandamisele vastu või mitte. Seejärel teeb EKP taotluse heakskiitmise või tagasilükkamise lõpliku otsuse. Kui taotlus kavatsetakse tagasi lükata või on vaja kehtestada lisatingimusi, alustatakse selle suhtes ära kuulamismenetlust. Pärast lõpliku otsuse tegemist teatab sellest taotlejale kas taotlust menetlenud liikmesriigi pädev asutus (tegevusloa taotluse korral) või EKP (olulise osaluse kavandatava omandamise korral).

4.1.2 Tegevuslubade kehtetuks tunnistamine

53 Nii EKP-l kui ka nende osalevate liikmesriikide pädevatel asutustel, kus krediitiasutus on asutatud, on õigus teha pangaliitsentsi kehtetuks tunnistamise ettepanek. Liikmesriikide pädevad asutused võivad teha tegevusloa kehtetuks tunnistamise ettepaneku kas asjaomase krediitiasutuse taotlusel või muudel juhtudel omal algatusel kooskõlas riigisiseste õigusaktidega. EKP võib algatada tegevusloa kehtetuks tunnistamise asjakohastes Euroopa Liidu õigusaktides sätestatud juhtudel. EKP ja asjaomased liikmesriikide pädevad asutused konsulteerivad kõikide liitsentsi kehtetuks tunnistamise ettepanekute üle. Konsultatsioonide eesmärk on tagada, et asjaomastel asutustel (st liikmesriikide pädevatel asutustel, riikide kriisilahendusasutustel ja EKP-l) on enne otsustamist piisavalt aega ettepanekut analüüsida, esitada selle kohta märkusi ja võimalikke vastuväiteid ning võtta vajalikud meetmed ja teha otsused krediitiasutuse tegevuse jätkamise või tema kriisilahenduse kohta, kui seda peetakse asjakohaseks.

54 Pärast konsultatsioone koostab ettepaneku teinud asutus otsuse eelnõu, milles selgitatakse liitsentsi kavandatava kehtetuks tunnistamise põhjuseid ja kajastatakse konsultatsioonide tulemusi. Seejärel teeb EKP lõpliku otsuse.

55 Enne EKP-le otsuse eelnõu ettepaneku esitamist palutakse asjaomasel järelevalve all oleval krediitiasutusel esitada küsimuse kohta oma seisukohad ja antakse talle õigus olla EKP poolt ära kuulatud. Kui EKP on teinud lõpliku otsuse, teatatakse sellest asjaomasele krediitiasutusele, liikmesriigi pädevale asutusele ja riigi kriisilahendusasutusele.

4.2 Oluliste krediidasutuste järelevalve

4.2.1 Järelevalve kavandamine

- 56 Järelevalvetegevuse kavandamise otsused tehakse kaheetapilise menetlusega: strateegiline kavandamine ja tegevuse kavandamine. Strateegilist kavandamist koordineerib järelevalve kontrolliprogrammide kavandamise ja kooskõlastamise osakond. See hõlmab järgmise 12–18 kuu strateegiaprioriteetide ja järelevalvesuundade määratlemist. Selles arvestatakse selliseid tegureid nagu finantssektori riskide ja haavatavuse hinnang, Euroopa asutuste, eelkõige Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu ja EBA koostatud suuniseid ja soovitusi, ühiste järelevalverühmade järelevalve läbivaatamisel ja hindamisel tehtud järeldusi ning asjaomaste liikmesriikide pädevate asutuste sätestatud prioriteete. Strateegiakava määratleb tegevuse olemuse, põhjalikkuse ja sageduse, mida kirjeldatakse iga olulise krediidasutuse jaoks koostatavas individuaalses järelevalve kontrolliprogrammis.
- 57 Tegevust kavandavad ühised järelevalverühmad ning koordineerib EKP järelevalve kontrolliprogrammide kavandamise ja kooskõlastamise osakond. Ühised järelevalverühmad koostavad individuaalsed järelevalve kontrolliprogrammid, milles on sätestatud järgmise 12 kuu põhiülesanded ja tegevus, nende ligikaudsed ajakavad ja eesmärgid ning kohapealsete kontrollide ja sisemudeli uurimise vajadus. Järelevalve kontrolliprogrammide kavandamise ja kooskõlastamise osakond koordineerib koos asjaomaste horisontaalsete talituste ja liikmesriikide pädevate asutustega ühtse järelevalvemehhanismi ressursside ja eriteadmiste jaotuse, et tagada, et iga ühine järelevalverühm suudab täita aasta järelevalveülesandeid ja -tegevusi. Kuigi individuaalsete järelevalve kontrolliprogrammide põhielemente arutatakse eelnevalt krediidasutustega, võivad ühised järelevalverühmad alati täita muid ülesandeid ja tegevusi, mis ei sisaldu järelevalve kontrolliprogrammist, eelkõige selleks, et lahendada kiiresti muutuvaid riske üksikute krediidasutuste tasandil või laiemal süsteemsel tasandil.
- 58 Peamise järelevalvetegevuse täitmiseks on mitu vahendit. Igapäevases järelevalvetöös analüüsivad ühised järelevalverühmad järelevalve all olevate krediidasutuste järelevalvearuandeid, finantsaruandeid ja sisedokumente, peavad korrapäraseid ja muid koosolekuid järelevalve all olevate krediidasutuste eri tasandi töötajatega, korraldavad pidevaid riskianalüüse ja heakskiidetud riskimudelite pidevaid analüüse ning analüüsivad ja hindavad krediidasutuste finantsseisundi taastamise kavasisid. Taustinfos 5 kirjeldatakse krediidasutuse ja EKP teabevahetuse keelekorraldust.

Taustinfo 5. Ühtse järelevalvemehhanismi keelekorraldus

Ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artikli 24 alusel võib mis tahes dokument, mille järelevalve all olev krediidasutus (või mis tahes

muu EKP järelevamenetluse subjektiks olev juriidiline või füüsiline isik) EKP-le saadab, olla koostatud ühes Euroopa Liidu ametlikus keeles.

EKP, järelevalve all olevad üksused ja mis tahes muud EKP järelevamenetluse subjektiks olevad juriidilised või füüsilised isikud võivad kokku leppida ühe Euroopa Liidu ametliku keele kasutamises oma kirjalikus suhtluses. Kui krediidasutus selle kokkuleppe tühistab, mõjutab see ainult seda EKP järelevamenetluse osa, mis on veel toimumata.

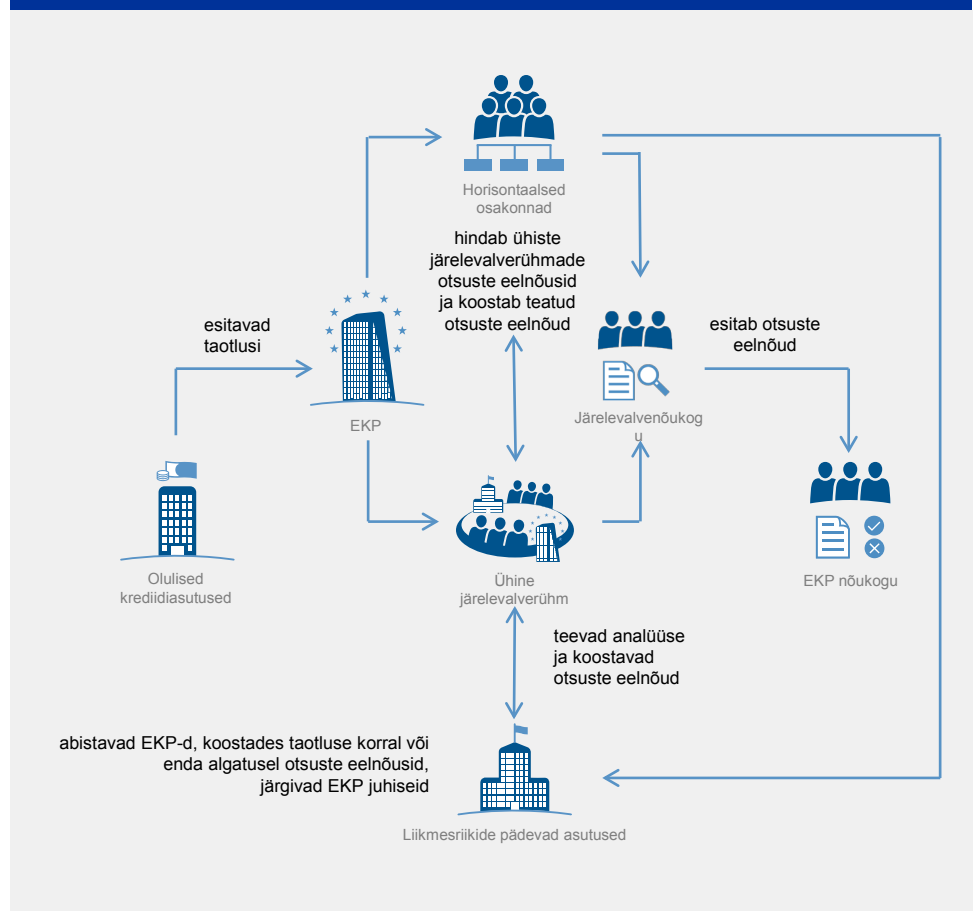
Kui suulisel arutamisel osalejad taotleavad õigust olla ära kuulatud mõnes Euroopa Liidu ametlikus keeles, mis ei ole EKP järelevamenetluse keel, tuleb enne sellest EKP-le teatada, et ta saaks teha vajalikke ettevalmistusi.

4.2.2 Päringute, teatiste ja taotlustega seotud menetlused

59

Oluliste krediidasutuste üldist päringute, teatiste ja taotluste (st loataotluste) menetlust on kirjeldatud joonisel 8. Menetlus algab, kui krediidasutus esitab loataotluse. Ühine järelevalverühm kontrollib, kas loataotlus sisaldab kõiki vajalikke andmeid ja dokumente, tehes vajaduse korral tihedat koostööd asjakohase horisontaalse osakonnaga. Kui vaja, võib ta küsida krediidasutuselt lisateavet. Ühine järelevalverühm ja asjaomane horisontaalne osakond kontrollivad, kas taotlus vastab järelevalvenõuetele, mis on kehtestatud asjakohastes õigusaktides, st Euroopa Liidu õiguses või seda üle võtvates riigisisestes õigusaktides. Pärast analüüsi valmimist ja otsustamist teatab EKP tulemused taotlejale.

Joonis 8. Taotluste, päringute ja teatiste üldmenetlus

60 Muude menetluste, näiteks passi kasutamise, sisemudelite heakskiitmise ja uute juhtkonnaliikmete ametisse nimetamise korral tuleb järgida muid menetlusi, mida on üksikasjalikult kirjeldatud allpool.

4.2.3 Krediidiasutuste asutamiseõigus ühtse järelevalvemehhanismi raames

61 Kui osalevas liikmesriigis asuv oluline krediidiasutus¹³ soovib asutada filiaali mõne teise osaleva liikmesriigi territooriumil passi kasutamise menetluse¹⁴ kaudu, peab ta teatama selle osaleva liikmesriigi pädevale asutusele, kus asub tema peakontor, ning esitama vajalikud dokumendid. Liikmesriigi pädev asutus teatab teatise kättesaamisest viivitamata EKP tegevuslubade osakonnale, kes seejärel hindab haldusstruktuuri adekvaatsust, arvestades kavandatud tegevust. Kui EKP ei ole kahe kuu jooksul alates krediidiasutuse teatise kättesaamisest

¹³ Vähem olulised krediidiasutused peavad teatama Euroopa Majanduspiirkonnas filiaali asutamise või teenuste osutamise kavastusest oma liikmesriigi pädevale asutusele.

¹⁴ Euroopa ühtne pass on süsteem, millega saavad Euroopa Liidu ühes liikmesriigis seaduslikult asutatud finantsteenuste pakujad asutada / pakkuda oma teenuseid teises liikmesriigis ilma täiendavate tegevusloa nõueteta.

otsustanud vastupidi, võib oluline krediidasutus asutada oma filiaali ja see võib tegevust alustada. Osalevas liikmesriigis asuv oluline krediidasutus, mis soovib asutada filiaali või kasutada teenuste osutamise vabadust mitteosaleva liikmesriigi territooriumil, teatab oma kavatsusest asjaomasele liikmesriigi pädevale asutusele. Olulise krediidasutuse korral teatab asjaomane liikmesriigi pädev asutus teate kättesaamisest otsekohe EKP-le, kes teeb vajaliku hinnangu.

4.2.4 Sisemudelid

- 62 Kapitalinõuete direktiiviga (CRD IV) kehtestatakse kaht liiki järelevalvetegevus seoses miinimumkapitalinõuete arvutamise sisemudelitega: üks on seotud mudelite (või nende oluliste muudatuste/laienduste) heakskiitmisega ja teine mudeli pideva järelevalvega.
- 63 Kapitalinõuete määruse kohane üldmenetlus, millega kiidetakse heaks oluliste ja vähem oluliste krediidasutuste miinimumkapitalinõuete arvutamise sisemudelid, koosneb eri etappidest, milles ühine järelevalverühm tegutseb EKP sisemudelite osakonna toetusel olulise krediidasutuste kontaktpunktina. Vähem oluliste krediidasutuse korral on kontaktpunktiks liikmesriikide pädevad asutused. Kui asjakohane, arutatakse krediidasutusega kriitilisi küsimusi ja heakskiitmisemenetluse ajakava.
- 64 Ühine järelevalverühm, keda toetab EKP sisemudelite osakond, kontrollib, kas krediidasutus vastab õigusnõuetele ja asjakohastele EBA suunistele. Selles etapis peavad krediidasutused olema valmis tihedaks suhtlemiseks ja koostööks, et menetlus oleks kõigi osalejate jaoks sujuv ja tõhus. Menetluses kasutatakse mitmesuguseid vahendeid, sealhulgas kohapealseid ja muid kontrole. Neid teeb sihtotstarbeline projektirühm, kes vastutab kogu mudeli hindamise eest. Projektirühmadesse võivad kuuluda ühiste järelevalverühmade liikmed, EKP horisontaalsete osakondade eksperdid ja liikmesriikide pädevate asutuste mudelitele spetsialiseerunud eksperdid; projektirühmi juhivad projektijuhid, kes annavad aru ühise järelevalverühma koordineerijale.
- 65 Projektirühma aruande põhjal koostab ühine järelevalverühm, keda toetab EKP sisemudelite osakond, järelevalvenõukogule ja EKP nõukogule heakskiitmiseks otsuse eelnõu ettepaneku. Ettepanek sisaldab ühise järelevalverühma arvamust kapitalinõuete arvutamiseks sisemudelite kasutamise lubamise (või sellest keeldumise) kohta. Loale võib lisada tingimusi, näiteks täiendavaid aruandlusnõudeid ja täiendavaid järelevalvemeetmeid.
- 66 Mudeli pideva järelevalve eesmärk on hoolikalt jälgida, kas krediidasutus vastab pidevalt kohaldatavatele nõuetele. See koosneb riskianalüüsist, kapitali või mudeli muude aspektide aruannetest, krediidasutuste mudeli analüüsist ja mudeli (väheoluliste) muudatuste hindamisest. Peale selle vaadatakse sisemudelid korrapäraselt, vähemalt iga kolme aasta tagant täielikult läbi, keskendudes eriti nende asjakohasusele parima tava ja äristrateegia muudatuste seisukohast. Mudelid vaatab läbi ühine järelevalverühm, keda vajaduse korral toetab sisemudelite osakond. Euroopa Pangandusjärelevalve ja

ühtne järelevalvemehhanism kui pädev asutus kehtestavad kapitalinõuete direktiivi artikliga 78 nõutavad iga-aastased võrdlusalused.

4.2.5 Juhtorgani liikmete sobivuse hindamine

- 67 Oluliste ja vähem oluliste krediidasutuste juhtorganite¹⁵ liikmete sobiv ja nõuetele vastav hindamine on üks järelevalvetevõtte põhiosa. Juhtorganite liikmetel peab olema piisavalt hea maine ning piisavad teadmised, oskused ja kogemused oma ülesannete täitmiseks. Krediidasutusele esmakordse tegevusloa (litsentsi) andmise korral toimub sobiv ja nõuetele vastav hindamine tegevusloa andmise menetluse osana.
- 68 Olulise krediidasutuse juhtorgani koosseisu muutumisest teatatakse asjaomasele liikmesriigi pädevale asutusele, kes seejärel teatab asjaomasele ühisele järelevalverühmale ja EKP tegevuslubade osakonnale, kes koostab koos liikmesriigi pädeva asutuse töötajatega vajalikud dokumendid (sh ka vestluse väljapakutud kandidaadiga). Liikmesriigi pädeva asutuse kaasabil teevad ühine järelevalverühm ja tegevuslubade osakond üheskoos hindamise ning esitavad seejärel järelevalvenõukogule ja EKP nõukogule otsuse tegemiseks üksikasjaliku ettepaneku.

4.2.6 Kohapealsed kontrollid

- 69 Ühtse järelevalvemehhanismi raames tehakse krediidasutuse valdustes eelnevalt kindlaks määratud ulatuses ja ajakava alusel kohapealseid kontrollid, st riskide, riskikontrollimeetmete ja juhtimise põhjalikke uurimisi. Kontrollid on riskipõhised ja proportsionaalsed.
- 70 EKP on moodustanud tsentraliseeritud kohapealsete kontrollide osakonna, mis muu hulgas vastutab kohapealsete kontrollide iga-aastase kavandamise eest.
- 71 Ühine järelevalverühm määrab järelevalve kontrolliprogrammis kindlaks kohapealse kontrolli vajalikkuse ning see kavandatakse tihedas koostöös EKP kavandamise ja kooskõlastamise osakonnaga. Ühised järelevalverühmad teevad kohapealsete kontrollide ulatuse ja sageduse ettepaneku, arvestades üldist järelevalvestrateegiat, järelevalve kontrolliprogrammi ja krediidasutuse omadusi (st suurus, tegevuse olemus, riskikäitumise kultuur, tuvastatud puudused). Peale kavandatud kontrollide võib korraldada ka muid kontrollid reaktsioonina krediidasutuses toimunud sündmusele või vahejuhtumile, mis tingib koheseid järelevalvemeetmeid. Kui vaja, võib korraldada järelkontrollid, et

¹⁵ Kapitalinõuete direktiivis tähendab juhtorgan krediidasutuse organit või organeid, mis on nimetatud kooskõlas riigisisese õigusega ja millel on õigus määrata krediidasutuse strateegia, eesmärgid ja üldine suund ning millesse kuuluvad isikud, kes krediidasutuse majandustegevust tegelikult juhivad. Sellega seoses tuleb juhtorganit käsitleda kui täidesaatva ja järelevalvefunktsiooni täitjat. Kuivõrd juhtorganite pädevus ja struktuur on liikmesriigiti erinevad (ühe- ja kaheastmelised süsteemid), määratakse juhtorgani raames tegutsevatele üksustele eraldi ülesanded.

hinnata krediidasutuse tegevust varasema kavandatud või muu kontrolliga tuvastatud parandusmeetmete rakendamisel.

72

Kohapealsete kontrollide üldeesmärgid on järgmised:

- uurida ja hinnata olemuslike riskide taset, olemust ja tunnuseid, arvestades riskikäitumise kultuuri;
- uurida ja hinnata krediidasutuse juhtimis- ja sisekontrolliraamistiku asjakohasust ja kvaliteeti, arvestades tema äritegevuse ja riskide olemust;
- hinnata kontrollisüsteeme ja riskijuhtimismenetluste, keskendudes selliste puuduste ja haavatavuste avastamisele, mis võivad mõjutada krediidasutuse kapitali ja likviidsuse adekvaatsust;
- uurida bilansikirjete kvaliteeti ja krediidasutuse finantsseisundit;
- hinnata panganduse õigusaktide järgimist;
- vaadata läbi sellised valdkonnad nagu põhilised riskid, kontrollimeetmed ja juhtimine.

73

EKP võib teha mitut liiki kontrole. Kui täieulatuslikud kontrollid hõlmavad asjaomase krediidasutuse mitmesuguseid riske ja tegevusvaldkondi, et anda krediidasutusest terviklik ülevaade, keskendutakse sihipärastes kontrollides krediidasutuse äritegevuse konkreetsele osale, küsimusele või riskile. Teematilistes kontrollides keskendutakse ühele küsimusele (nt ärivaldkonnale, tehingute liigile) samalaadsete krediidasutuste kogu rühmas: näiteks võivad ühised järelevalverühmad taotleda krediidasutuste teatud riskikontrollimeetme või juhtimismenetluse teematilist läbivaatamist. Samuti võib teematilisi kontrole teha makrotasandi usaldatavusanalüüsi või valdkondliku analüüsi põhjal, milles on tuvastatud finantsstabiilsust ohustavad tegurid, mis on tingitud nõrgenevatest majandussektoritest või pangandussektoris levivatest riskialdistest tavadest.

74

Kontrollirühma koosseisu kohandatakse vastavalt iga kontrolli eripärale, muutes rühma suurust ja liikmeid nende oskuste, eriteadmiste ja positsiooni alusel. Kontrollirühmade liikmete määramise eest vastutab EKP tihedas koostöös liikmesriikide pädevate asutustega. Kontrollirühma juhi (missiooni juhi) ja kontrollijad nimetab EKP, pidades nõu liikmesriikide pädevate asutustega. Kohapealsete kontrollide sõltumatuse tagamiseks võivad ühise järelevalverühma liikmed osaleda kontrollides kontrollijatena, kuid mitte missiooni juhina. Kui vajalik ja asjakohane, võib EKP kasutada väliseksperthe. Kohapealsete kontrollide tulemused esitatakse kirjalikus aruandes kontrollitud valdkondade ja järelduste kohta. Aruande allkirjastab missiooni juht ning see saadetakse ühisele järelevalverühmale ja asjaomastele liikmesriikide pädevatele asutustele. Ühise järelevalverühma ülesanne on koostada aruande põhjal soovitusel. Seejärel saadab ühine järelevalverühm aruande ja soovitusel krediidasutusele ning tavaliselt kutsub kokku krediidasutusega peetava lõppkoosoleku.

75

Ühtse järelevalvemehhanismi määramise alusel võib EKP kasutada vähem oluliste pankade suhtes oma uurimisvolitusi millal tahes. Volitused sisaldavad kohapealsete kontrollide võimalust.

4.2.7 Kriisiohje

- 76 Pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi riigisisesse õigusesse ülevõtmisega võimaldatakse EKP-I kui pangandusvaldkonna järelevalveasutusel aegsasti reageerida, kui krediidasutus ei täida või võib tõenäoliselt rikkuda kapitalinõuete direktiivi (CRD IV) nõudeid, ning tagada, et krediidasutus kehtestab usaldusväärsed finantsseisundi taastamise kavad.
- 77 EKP on moodustanud kriisijuhtimise osakonna, mille ülesanne on toetada ühiseid järelevalverühmi kriisiolukordades. Samuti vaatab EKP kriisijuhtimise osakond läbi järelevalve all olevate oluliste krediidasutuste finantsseisundi taastamise kavad ja teeb täiendavaid analüüse, mis võimaldavad koostada võrdlusaluseid, teha kvaliteedikontrolli ja järjepidevuse kontrolli ning pakkuda ühistele järelevalverühmadele eksperditoetust. Kriisilahenduse kavandamisel on ühtsel järelevalvemehhanismil pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi ning ühtse järelevalvemehhanismi direktiivi alusel nõuandev roll. Kriisijuhtimise osakond on selles konsultatsioonimenetluses oluline osaleja. Peale selle osalevad EKP kriisijuhtimise osakond ja ühised järelevalverühmad konkreetsete pankade jaoks moodustatavates kriisiohjerühmades (vt taustinfo 6).

Taustinfo 6. Kriisiohjerühmad ja piiriülese stabiilsuse töörühmad

Mõnel viimasel aastal on loodud mitu töörühma ja sõlmitud mitu kokkulepet, et suurendada osalejate (nt liikmesriikide pädevate asutuste, riikide keskpankade, kriisilahendusasutuste) koostööd ja koordineerimist. Aluspõhimõtte on parandada kõigi osalejate valmisolekut tavaolukorras ning suurendada nende suutlikkust tegutseda kriisiolukordades kiiresti ja tõhusalt. Ühtse järelevalvemehhanismi raames osalevad EKP kriisijuhtimise osakond ja ühiste järelevalverühmade esindajad kriisiohjerühmades ja piiriülese stabiilsuse töörühmades. Kui ühtne järelevalvemehhanism tegutseb päritoluriigi järelevalveasutusena, vastutavad töörühmade eest ühiselt kriisijuhtimise osakond ja ühised järelevalverühmad.

1. Kriisiohjerühmad

Vastavalt finantsstabiilsuse nõukogu (FSB) 2011. aasta oktoobris avaldatud finantsasutuste tulemusliku kriisilahenduse korra põhielementidele¹⁶ peaksid kõigi ülemaailmsete süsteemselt oluliste krediidasutuste päritoluriikide asutused ja peamised vastuvõtivate riikide asutused looma kriisiohjerühmad. Rühmade eesmärk on tõhustada ülemaailmsete süsteemselt oluliste krediidasutuste päritoluriikide asutuste ja vastuvõtivate riikide asutuste koostööd ja koordineerimist seoses krediidasutuse tõhusaks juhtimiseks ja/või kriisilahenduseks

¹⁶ http://www.financialstabilityboard.org/publications/r_111104cc.pdf.

valmistumise ja selle hõlbustamisega äriühingut mõjutava piiriülese finantskriisi korral. Kriisihjerühmas peaksid osalema rühma üksuste päritoluriigi või vastuvõtva riigi haldusalasse kuuluvad ning rühma kriisilahenduse seisukohast olulised järelevalveasutused, keskpangad, kriisilahendusasutused, rahandusministeeriumid ja tagatisskeemide eest vastutavad avalik-õiguslikud asutused, kes peaksid tegema tihedat koostööd muude haldusalade asutustega, kus äriühingud süsteemselt tegutsevad. Kuivõrd kriisihjerühmad vastutavad finantsseisundi taastamise ja kriisilahendusega seotud ülesannete täitmise, näiteks finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse kavade eest, peaksid neid ühiselt juhtima järelevalveasutuse esindaja ning kriisilahendusasutuse esindaja.

2. Piiriülese stabiilsuse töörühmad

Juba 2008. aastal sõlmiti Euroopa Liidu tasandil vastastikuse mõistmise memorandum, millega määratleti vabatahtlikud erikoostöökokkulepped poolte vahel, kellel on ühiseid finantsstabiilsuse probleeme, tingituna ühe või mitme finantsrühma kohalolekust. Vastastikuse mõistmise memorandumiga kohaselt võivad vabatahtliku erikoostöökokkuleppe asjakohased pooled muu hulgas kokku leppida piiriülese stabiilsuse töörühma moodustamise ja koostööfoorumina kasutamise, et parandada valmisolekut kriisiks ja hõlbustada piiriüleste finantskriiside ohjamist ja/või lahendamist.

4.2.8 Järelevalvemeetmete ja -volituste kasutamine

- 78 EKP-l on õigus nõuda osalevate liikmesriikide olulistelt krediidasutustelt varajaste meetmete võtmist usaldatavusnõuete täitmise, juhtimise usaldusvääruse ja riskide katmise piisavuse probleemide lahendamiseks, et tagada krediidasutuse elujõulisus. Enne kui EKP kasutab olulise järelevalveasutuse suhtes järelevalvevolitusi, võib ta kaaluda võimalust arutada probleeme kõigepealt mitteametlikult, näiteks korraldades krediidasutuse juhtkonnaga kohtumise või sekkudes kirja teel.
- 79 Võetavate meetmete liik sõltub puuduste raskusest, nõutavast ajakavast, krediidasutuse teadlikkusest, äriühingute suutlikkusest ja usaldusväärusest ning personali, tehniliste ja kapitaliressursside olemasolust krediidasutuses. Kui meede põhineb osaleva liikmesriigi õigusel, võib kõigi õiguslike eeltingimuste täitmise tagamiseks paluda asjaomase liikmesriigi pädeva asutuse toetust.
- 80 Järelevalvevolitused hõlmavad meetmeid, mille intensiivsus kasvab nii sisuliselt kui ka vormiliselt ning millega võib kaasneda järgmine:
- eesmärkide täpne loetelu ja nende täitmise ajakava, andes krediidasutusele ülesande tuvastada enda vastutusel kõige tõhusamad

meetmed, kehtestamata muid piiranguid või eeskirju peale õigusraamistikus sätestatute;

- usaldatavusnõuete täitmise erimeetmete vastuvõtmine, näiteks krediidasutusele esitatavad nõuded kehtestada erimeetmeid regulatiivsetes valdkondades (riskijuhtimise ja sisekontrollide korraldus, kapitali adekvaatsus, lubatud osalused, riskide piiramine, avalikustamine) või kehtestada tegevuspiiranguid või -keelde;
- selliste muude seadusjärgsete sekkumisvolituste kasutamine, mille eesmärk on parandada või lahendada rikkumisi, tegevusetust või konkreetset hooletust;
- krediidasutuse kohustus esitada järelevalvenõuetele vastavuse taastamise kava.

81 Järelevalvevolituste kasutamise jälgimiseks esitab EKP aegsasti hinnangu, kas krediidasutus täidab soovitusi, järelevalvemeetmeid või muid tema suhtes kehtestatud järelevalveotsuseid. Järelmeetmed põhinevad pideval järelevalvetegevusel ja kohapealsetel kontrollidel; kui tuvastatakse nõuete eiramine, võtab EKP meetmeid. Jälgimismenetlustega tagatakse, et EKP pöörab järelevalvemeetmete rakendamisel kõigile krediidasutuses avastatud rikkumistele või puudustele piisavalt tähelepanu, leevendades sellega krediidasutuse maksejõuetuse riski.

4.2.9 Jõustamine ja sanktsioonid

82 Kui regulatiivseid nõudeid on rikutud, võib järelevalveasutus kehtestada krediidasutustele ja/või nende juhtkonnale sanktsioonid. EKP võib määrata krediidasutustele rahalised halduskaristused, mis vastavad kuni kahekordsele kasumile, mida saadi sellise rikkumise tulemusel, või kuni kahekordsele kahjumile, mida välditi sellise rikkumise tulemusel, kui kasumit või kahjumit saab kindlaks määrata, või kuni 10% eelneva majandusaasta kogukäibest. Peale selle võib EKP määrata perioodilise karistusmaks EKP järelevalveotsuse või määruse rikkumise korral, et sundida asjaomaseid isikuid täitma EKP varasemat järelevalveotsust või määrust. Perioodiline karistusmaks arvutatakse päevapõhisena kuni ajani, mil asjaomased isikud täidavad EKP järelevalveotsust või määrust, kui perioodiline karistusmaks määratakse kuni kuueks kuuks.

83 Läbipaistva uurimise ja otsustamise põhimõttest lähtudes uurib EKP jõustamise ja sanktsioonide osakond ühise järelevalverühma igapäevases järelevalves täheldatud juhtumeid, mil krediidasutused on väidetavalt rikkunud otseselt kohaldatavat Euroopa Liidu õigust, Euroopa Liidu direktiive ülevõtvaid riigisiseseid õigusakte või EKP määrusi ja otsuseid. Sellisel juhul teeb ühine järelevalverühm kindlaks asjaolud ja suunab juhtumi järelmeetmete võtmiseks jõustamise ja sanktsioonide osakonnale. Jõustamise ja sanktsioonide osakond tegutseb järelevalvenõukogust sõltumatult, et tagada järelevalvenõukogu liikmete erapooletus sanktsioonide otsustamisel.

84 Ühtlasi menetleb jõustamise ja sanktsioonide osakond aruandeid, mis käsitlevad ELi asjaomase õiguse rikkumisi osalevate liikmesriikide krediidasutuste või pädevate asutuste (sealhulgas EKP) poolt. EKP on kehtestanud aruandlusmehhanismi, et anda isikutele, kes teavad liidu õiguse võimalikest rikkumistest järelevalveasutuste ja pädevate asutuste poolt, võimalus nendest EKP-le teatada, ning et neid selleks julgustada. Rikkumistest teatamise aruanded on tõhus vahend, millega avalikustada väärkäitumist.

4.3 Vähem oluliste krediidasutuste järelevalve

85 Ühtse järelevalvemehhanismi eesmärk on tagada, et Euroopa Liidu krediidasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikat rakendatakse sidusalt ja tõhusalt, et finantsteenuste ühiseid eeskirju kohaldatakse kõikide asjaomaste liikmesriikide krediidasutuste suhtes ühetaoliselt ning et krediidasutuste suhtes tehakse parimat järelevalvet, mida ei piira usaldatavusnõuetega sidumata kaalutlused. Peale selle on finantskriisi ajal saadud kogemused näidanud, et finantsstabiilsust võivad ohustada ka väiksemad krediidasutused, mistõttu peab EKP suutma täita järelevalveülesandeid kõigi krediidasutuste ja filiaalide suhtes, mille mitteosalevates liikmesriikides asutatud krediidasutused on asutanud osalevates liikmesriikides. Neid eesmärke saab saavutada üksnes siis, kui on tagatud järgmine:

- liikmesriikide pädevate asutuste ja EKP heas usus toimuv koostöö;
- tõhus teabevahetus ühtse järelevalvemehhanismi raames;
- menetluste ühtlustamine ja järelevalvetulemuste järjepidevus.

86 Vähem oluliste krediidasutuste otsese järelevalve eest vastutavad liikmesriikide pädevad asutused, välja arvatud ühismenetlused, mille eest vastutavad EKP ja liikmesriikide pädevad asutused koos¹⁷. Nad kavandavad ja teevad pidevat järelevalvet kooskõlas ühtse järelevalvemehhanismi ühisraamistiku ja meetodikaga. Liikmesriikide pädevad asutused arvestavad seejuures ühtse järelevalvemehhanismi üldist järelevalvestrateegiat, kasutades oma ressursse ja otsustamismenetlusi¹⁸. Pidev tegevus sisaldab koosolekute korraldamist vähem oluliste krediidasutuste tippjuhtkonnaga, asjaomases riigis korrapäraste riskianalüüside koostamist ning kohapealsete kontrollide kavandamist ja tegemist. Samuti teevad liikmesriikide pädevad asutused pidevat järelevalvet valdkondades, mida ei ole käsitletud ühtse järelevalvemehhanismi määruuses.

87 Kuigi vähem oluliste krediidasutuste järelevalve korraldamise ja tegemise põhivastutus on liikmesriikide pädevatel asutustel, võivad teatud tegevuses, näiteks kohapealsetes kontrollides osaleda ka EKP töötajad. Peale liikmesriikide pädevatele asutustele eriteadmiste ja toetuse pakkumise edendab ja hõlbustab

¹⁷ Tegevusload, olulise osaluse omandamine ja tegevuslubade kehtetuks tunnistamine: vt joonis 7 ning ühtse järelevalvemehhanismi määruuse artiklid 14 ja 15.

¹⁸ Ühtse järelevalvemehhanismi raammääruuses on määratletud olukorrad, mil tuleb otsuse eelnõudest teatada EKP-le *enne seda, kui need saadetakse* vähem olulistele krediidasutustele.

see töötajate vahetusi liikmesriikide pädevate asutuste vahel (ning liikmesriikide pädevate asutuste ja EKP vahel) ning soodustab ühtse järelevalvemehhanismi raames ühist järelevalvekultuuri.

- 88 Samal ajal vastutab EKP ühtse järelevalvemehhanismi tõhusa ja järjepideva toimimise eest ning teeb selle üle järelevalvet tagades, et liikmesriikide pädevate asutuste korraldatav järelevalve on kvaliteetne ja ühtse järelevalvemehhanismi all olevate krediidasutuste suhtes kehtivad järelevalvenõuded on järjepidevad. Seda ülesannet täidab EKP mikrotasandi usaldatavusjärelevalve III peadirektoraat.
- 89 Eespool nimetatud eesmärkide saavutamiseks kohaldab EKP mikrotasandi usaldatavusjärelevalve III peadirektoraat proportsionaalsuse põhimõttel järelevalvemeetodeid, mille mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraat on kehtestanud oluliste järelevalveasutuste jaoks. Mikrotasandi usaldatavusjärelevalve III peadirektoraat koosneb kolmest osakonnast.
- Osakond, mis vastutab järelevalvetegevuse üle tehtava järelevalve eest ja suhete eest liikmesriikide pädevate asutustega, tegeleb liikmesriikide pädevate asutustega tehtava koostööga ning kontrollib nende poolt vähem oluliste krediidasutuste üle tehtava järelevalve meetodeid, et tagada kvaliteetne järelevalve ja toetada liikmesriikide pädevate asutuste järelevalveprotsesside ja -menetluste järjepidevust, toimides seega liikmesriikide pädevate asutuste peamise kontaktpunktina järelevalvet teostava EKPga. Koos mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraadiga (horisontaalsed ja eriotstarbelised osakonnad) tegeleb osakond ka liikmesriikide pädevate asutuste järelevalvemenetluste kvaliteedi tagamisega.
 - Institutsioonilise ja valdkondliku järelevalve osakond jälgib koostöös mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraadiga panganduse konkreetseid allsektoreid (nt hoiupangad, ühistupangad) ja individuaalseid vähem olulisi krediidasutusi vastavalt nende prioriteetsusastmele (st riski- ja mõjuhinnaangule) ning koostab teemaülevaateid. Samuti hindab osakond, kas EKP peaks konkreetse krediidasutuse järelevalve üle võtma, ning osaleb koos mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraadiga vähem oluliste krediidasutuste kohapealsetes kontrollides. Osakond vastutab ka vähem oluliste krediidasutustega seotud kriisihjemeetmete eest.
 - Analüüsi- ja meetodilise toetuse osakond töötab mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraadi koostatud järelevalvemeetodite põhjal välja vähem oluliste krediidasutuste klassifitseerimise ja nende riskihindamissüsteemide / järelevalve läbivaatamise ja hindamise kohaldamise meetodika ning uuendab seda pidevalt. Osakond vastutab ka vähem olulisi krediidasutusi käsitleva korrapärase järelevalvearuandluse eest ning panganduse allsektorite riskide ja haavatavuse järelevalve eest.
- 90 Järgmistes punktides on esitatud vähem oluliste krediidasutuste järelevalvega seotud EKP protsesside ja menetluste ülevaade.

4.3.1 Teabe kogumine

- 91 Euroopa krediidasutused on omavahel seotud vastastikuste lühi- ja pikaajaliste laenude ning oma kauplemistegevuse kaudu. Seepärast on oluline koostada laiem analüüs sektori tasandil, näiteks selleks, et avastada riskide võimalik ülekandumine ning hinnata järelevalvepoliitika meetmeid, mida EKP ja liikmesriikide pädevad asutused peaksid võtma seoses vähem oluliste krediidasutustega.
- 92 Et EKP saaks täita oma järelevalvefunktsiooni ja tagada euroalal finantsstabiilsust, saab ta vähem oluliste krediidasutuste kohta korrapäraselt kvantitatiivset ja kvalitatiivset teavet. Teavet esitatakse EKP ja liikmesriikide pädevate asutuste vahel kindlaks määratud aruandlusmenetluste abil. Teabe alusel saab EKP tuvastada konkreetseid riske üksikutes krediidasutustes ja koostada kogu sektori analüüsi, mis omakorda toetab EKP üldisi järelevalve eesmärke. Analüüsi põhjal saab EKP tuvastada ka valdkonnad, kus on vaja EKP määrusi, suuniseid või üldisi juhiseid, et tagada järelevalve järjepidevus ning rangete järelevalvestandardite kohaldamine.
- 93 Peale liikmesriikide pädevatelt asutustelt korrapäraselt saadava teabe (sealhulgas pädevatele asutustele esitatud järelevalvearuannete) võib EKP taotleda oma järelevalveülesande täitmiseks vähem oluliste krediidasutuste kohta vajalikku lisateavet, tavaliselt liikmesriikide pädevatelt asutustelt, arvestades proportsionaalsuse põhimõtet.

4.3.2 Järelevalvetegevus

- 94 EKP vastutab liikmesriikide pädevate asutuste järelevalvetegevuse üle üldise järelevalve tegemise eest, tagades, et vähem oluliste krediidasutuste järelevalve on adekvaatne ja ühtlustatud. Selleks võib näiteks läbi vaadata kõigi liikmesriikide pädevate asutuste või nende valimi konkreetseid teemasid (nt riskivaldkonnad). See annab sihipärase ülevaate liikmesriikide pädevate asutuste tehtavast järelevalvest üksikute krediidasutuste või sarnaste krediidasutuste klasside tasandil.
- 95 Peale selle esitavad liikmesriikide pädevad asutused EKP-le olulisi järelevalveotsuste eelnõusid ja menetlusi, mille mõlema ulatus on määratletud ühtse järelevalvemehhanismi raammääruses. Need hõlmavad menetlusi, millel on oluline mõju vähem olulistele krediidasutustele ja mis on seotud vähem oluliste krediidasutuste juhatuse liikmete ametist kõrvaldamise ja erihaldurite määramisega. EKP-le liikmesriikide pädevate asutuste tegevuse kohta ühtse järelevalvemehhanismi terviklikkuse seisukohast tähtsa teabe edastamisel püütakse tagada tasakaal, vältides EKP-le liiga arvukate teadete esitamist. Liikmesriikide pädevad asutused peavad teatama EKP-le ka sellest, kui vähem olulise krediidasutuse finantsseisund halveneb kiiresti ja oluliselt.
- 96 Liikmesriikide pädevad asutused esitavad EKP-le vähem oluliste krediidasutuste kohta korrapäraselt aruandeid EKP määratletud vormis. Peale selle on kehtestatud mitu järelevalvestandardite menetlust, mille alusel liikmesriikide

pädevad asutused esitavad võetud meetmete ja vähem oluliste krediidasutustega seotud ülesannete täitmise korrapäraseid aruandeid.

- 97 Samuti vaatab EKP läbi, kuidas liikmesriikide pädevad asutused kohaldavad vähem oluliste krediidasutuste suhtes ühtse järelevalvemehhanismi standardeid, protsesse ja menetlusi, näiteks järelevalve läbivaatamist ja hindamist. Protsesside järelevalve raames hinnatakse, kas standardeid kohaldatakse ühtmoodi, ja kontrollitakse, kas võrreldavad olukorrad tekitavad kogu ühtse järelevalvemehhanismi piires võrreldavad tulemused. Ühtlasi võib EKP soovitada muudatusi valdkondades, mida on vaja veel ühtlustada, ja töötada vajaduse korral välja järelevalvetavade standardeid. EKP järelevalvetegevus on koostöös koostatav hinnang, kas ja kuidas saaks ühtse järelevalvemehhanismi standardeid parandada, et saavutada ühine eesmärk – ühtlustatud ja tõhus järelevalve kogu ühtse järelevalvemehhanismi piires.

4.3.3 EKP sekkumisvõimused

- 98 EKP koos liikmesriikide pädevate asutustega määrab korrapäraselt kindlaks, kas krediidasutuse staatus on mõne ühtse järelevalvemehhanismi määruuses kehtestatud kriteeriumi täitmise tulemusel (vt taustinfo 1) muutunud vähem olulisest oluliseks või vastupidi, ja otsustab, kas võtta seepärast ühelt või mitmelt liikmesriikide pädevalt asutuselt üle üksikute vähem oluliste krediidasutuste otsese järelevalve kohustus või lõpetada otsene järelevalve.
- 99 Ühtlasi võib EKP millal tahes omal algatusel ja pärast liikmesriikide pädevate asutustega konsulteerimist otsustada teha vähem oluliste krediidasutuste üle otsest järelevalvet, kui seda on vaja rangete järelevalvestandardite järjepideva kohaldamise tagamiseks, näiteks kui liikmesriigi pädev asutus ei ole järginud EKP juhiseid ja on sellega ohustanud rangete järelevalvestandardite järjepidevat kohaldamist. Samas ei pruugi vähem olulise krediidasutuse finantsseisundi halvenemine või kriisihjemenetluse algatamine olla põhjus, et EKP võtaks järelevalve vastutavalt liikmesriigi pädevalt asutuselt üle.

4.4 Üldine kvaliteedi ja kavandamise kontrollimine

- 100 Nii oluliste kui ka vähem oluliste krediidasutuste järelevalve nõuab üldisi mehhanisme, mis tagaksid ühtse järelevalvemehhanismi järelevalvemeetodite järjepidevuse ja kõrge kvaliteedi kõigi järelevalve alla kuuluvate üksuste lõikes. See tähendab, et mõlemat liiki krediidasutuste vahel tuleb vältida moonutusi, samas siiski kohaldades järelevalvemeetodeid ja proportsionaalsuse põhimõtet struktureeritud viisil.

4.4.1 Kvaliteedi tagamine

- 101 Kvaliteedi tagamise eesmärk on hinnata ühise metoodikaraamistiku järjepidevat kohaldamist ja tagada selle järgimine. Peale selle jälgitakse kvaliteedi tagamise

raames järelevalvetavade kvaliteeti. Ühiste järelevalverühmade horisontaalset kvaliteedikontrolli teeb EKP mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraadi spetsiaalne osakond. Liikmesriikide pädevate asutuste poolt vähem oluliste krediidasutuste järelevalve kvaliteedi tagamisega tegeleb mikrotasandi usaldatavusjärelevalve III peadirektoraadi osakond, mis vastutab järelevalvetegevuse järelevalve eest ja suhete eest liikmesriikide pädevate asutustega.

- 102 See on väga oluline, sest ühtne järelevalvemehhanism toimib osalevates liikmesriikides ning sellesse on kaasatud nii liikmesriikide järelevalveasutused kui ka EKP. Kvaliteedi tagamise põhieesmärk on leida, kuidas saab metodikat, standardeid ja järelevalvetavasid täiustada.

4.4.2 Kavandamise kontrollimine

- 103 Oluliste krediidasutuste korral kontrollib EKP järelevalve kontrolliprogrammide kavandamise ja kooskõlastamise osakond korrapäraselt, kas ühised järelevalverühmad on täitnud järelevalve kontrolliprogrammides märgitud ülesanded, ja nõuab vajaduse korral parandusmeetmete võtmist. Vähem oluliste krediidasutuste korral kavandavad järelevalvet liikmesriikide pädevad asutused ning vajaduse korral teeb selle üle järelevalvet mikrotasandi usaldatavusjärelevalve III peadirektoraat. Peale selle kavandatakse ja ajakohastatakse järelevalve kontrolliprogramme varasemate perioodide järelduste põhjal. Järeldusi arutatakse osalejatega, et edasist tegevust täiustada ja ühtlustada.

5 Lühendid

BRRD	<i>Bank Recovery and Resolution Directive</i> (pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiiv)
CBSG	<i>Cross-Border Stability Group</i> (piiriülese stabiilsuse tööühm)
CMG	<i>Crisis Management Group</i> (kriisihjerühm)
CRD IV	<i>Capital Requirements Directive</i> (kapitalinõuete direktiiv)
CRR	<i>Capital Requirements Regulation</i> (kapitalinõuete määrus)
EBA	Euroopa Pangandusjärelevalve
EKP	Euroopa Keskpank

ESAs	<i>European Supervisory Authorities</i> (Euroopa järelevalveasutused)
ESFS	<i>European System of Financial Supervision</i> (Euroopa Finantsjärelevalve Süsteem)
ESM	Euroopa stabiilsusmehhanism
ESRB	<i>European Systemic Risk Board</i> (Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu)
EL	Euroopa Liit
FSB	finantsstabiilsuse nõukogu
G-SIFIs	<i>Global Systemically Important Financial Institutions</i> (ülemaailmsed süsteemselt olulised krediidasutused)
ICAAP	<i>Internal Capital Adequacy Assessment Process</i> (sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess)
ILAAP	<i>Internal Liquidity Adequacy Assessment Process</i> (sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsess)
JST	<i>Joint Supervisory Team</i> (ühine järelevalverühm)
MoU	<i>Memorandum of Understanding</i> (vastastikuse mõistmise memorandum)
NCA	<i>national competent authority</i> (liikmesriigi pädev asutus)
RAS	<i>risk assessment system</i> (riskihindamissüsteem)
SEP	<i>supervisory examination programme</i> (järelevalvealane kontrolliprogramm)
SREP	<i>Supervisory Review and Evaluation Process</i> (järelevalvealane läbivaatamine ja hindamine)
SSM	<i>Single Supervisory Mechanism</i> (ühtne järelevalvemehhanism)